БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 239 (17.521). ● 17 октябрь 1979 йил, чоршанба ● Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 110 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ УЧУН БОШЛАНГАН ҲАРАКАТНИ КЕНГ ҚУЛОЧ ЁЗДИРИНГИЗ!

ЛЕНИНЧАСИГА, КОММУНИСТЧАСИГА ЯШАШ, ИШЛАШ ВА КУРАШИШНИ ЎРГАНИНГИЗ!

(«КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 62 йиллигига Чақириқлари»дан).

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ—ОКТЯБРГА!

Республика матбуот маркази хабар қилади:

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ

● 15 ОКТЯБРДА РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА 131353 ТОННА ПАХТА ТАЙЁРЛАНДИ.

● МАВСУМ БОШИДАН БУЁН УЛКАН ХИРМОНГА УЙИЛГАН «ОҚ ОЛТИН» 2796385 ТОННАДАН ОШДИ. БУ, ПЛАНГА НИСБАТАН 49,49 ПРОЦЕНТ ДЕМАКДИР.

ОЛТИН ҚЎЛЛАР ЖАСОРАТИ

ҚЎРИҚ АРМУҒОНИ

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИДАГИ ҚЎРИҚ МУБОРАК РАЙОНИ ПАХТАКОРЛАРИ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА РЕСПУБЛИКАДА ИККИНЧИ БЎЛИБ РАПОРТ БЕРДИЛАР. 12750 ТОННА ПАХТА ЙИҒИШТИРИБ ОЛИНДИ. ШУНИНГ 8060 ТОННАСИ МАШИНАЛАР БУНКЕРИДАН ТЎКИЛДИ.

Пахта териш ва тайёрлашни жадал давом эттираётган қўриқ район деҳқонлари КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларига жавобан ялпи ҳосилни 18 минг тоннага етказишмоқчи.

● Улуғ Октябрнинг 62 йиллик байрамини муносиб кутиб олайлик! Муборак чўлқуварларининг муваффақияти барчани янги ғалабаларга ундамоқда.

Республика матбуот марказининг бу хабарини «Совет Ўзбекистони» мухбирининг илтимосига кўра Муборак район партия комитетининг биринчи секретари **Я. Илиади** шарҳлайди.

КПСС XXV съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль ва ноябрь Пленумлари қарорларини ҳаётга изчиллик билан татбиқ этиб келаётган районимиз пахтакорлари дастлабки маррани эгалладилар. Она-Ватан хирмонига 12750 тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб берилиб, ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили учун белгиланган халқ хўжалик плани адо этилди.

Партия ва ҳукуматимиз мамлакатимизда, шу жумладан, Ўзбекистонда пахтачиликни ривожлантиришга доимо катта эътибор бериб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленуми қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳалари қатори пахтачилик тараққиётининг ҳам янги уфқларини белгилаб берди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу Пленумда қилган программ докладидаги қуйидаги фикрлар доимо бизнинг диққат-эътиборимизда турибди. «Партия ва давлатнинг куч-ғайрати, пахтакорлар ва мелиораторларнинг фидокорона меҳнати туфайли мамлакатда пахта етиштиришни муттасил кўпайтиришнинг ишончли базаси яратилди,— деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. — Пахта етиштириш келгусида ҳам кўпайтирилиши лозим. Лекин гап ўсишнинг миқдор кўрсаткичларидагина эмас. Маҳсулот сифатини ошириш, пахтанинг ингичка толали навини етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш марказий вазифа ҳисобланади. Юқори сифатли пахта етиштириш мамлакатдаги барча пахтакорларнинг асосий вазифасидир».

Муборaклик пахтакорлар ўртоқ Л. И. Брежневнинг бу қимматли фикрларига доимо қатъий амал қилиб келаётганликлари учун ҳам меҳнатда кўзга кўринарли муваффақиятларни қўлга киритишга эришмоқдалар.

Районимизда 3 та пахтачилик совхози бўлиб, бу коллективлар 6400 гектар ердаги ғўзани меҳр билан парвариш қилдилар. Республикамизнинг ҳамма жойларида бўлганидек, бизда ҳам бу йилги об-ҳаво шароити деҳқончилик учун ноқулай келди. Кетма-кет бўлиб турган ёғингарчилик, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун кураш олиб борилаётган пайтлардаги гармсел шамол кўпдан-кўп қийинчиликларни юзага келтирди. Районимиз коммунистлари, комсомоллари ва барча қишлоқ меҳнаткашлари табиат инжиқликларини мардонаворлик билан енгдилар. Улар район партия комитети атрофига маҳкам жипслашган ҳолда меҳнат қилиб, ғайрат намуналарини кўрсатишди. Ғўзаларни парвариш қилишда бу йилги юз берган об-ҳаво шароитлари ҳисобга олинган ҳолда иш юритилди. Ўсимлик қатор ораларига қўшимча ишлов бериш, озиқлантириш ишлари намунали ташкил қилинди. Бу ўз натижасини берди. Далаларимизда юксак социалистик мажбуриятимизни қоплайдиган даражада пахта ҳосили етиштирилди.

Пахта йиғим-теримига ҳозирликни анча эрта бошладик. Терим пайтида ишлатиладиган барча агрегатлар, техника воситалари шай қилиниб, синовдан ўтказилди. Бу тадбир теримнинг дастлабки кунлариданоқ ўзининг яхши натижасини берди. 120 та терим машинасини ва кўплаб бошқа техника воситаларини ўз ичига олган 18 та терим-транспорт отряди тузилиб, иш бошлаб юборилди. Ҳар бир «зангори кема»нинг икки сменада ишлашини таъминлаш мақсадида 120 та терим машинаси учун 240 та механик-ҳайдовчи ажратилди. Улар аниқ график асосида иш юритдилар. Шундай қилиб, ҳозиргача топширилган 12750 тоннадан зиёд пахтанинг 8 минг тоннадан ортиқроғини машиналар ёрдамида териб олишга муваффақ бўлинди.

Пахта йиғим-теримида 280 коммунист, 1400 комсомол аъзоси фаол иштирок этди, жойларда ишнинг яхши ташкил этилиши таъминланди. Далаларимизда жами 5000 киши унумли меҳнат қиляпти.

Районнинг бу меҳнат ғалабасига 31-совхоз коллективи салмоқли улуш қўшди. Хўжалик пахтакорлари пландаги 4800 тонна ўрнига 4950 тонна биринчи сорт пахта топширишди. Мавсум охирига қадар улар давлатга яна 1500 тонна хом ашё етказиб беришади. Социалистик мусобақада гектаридан 30—35 центнердан ҳосил кўтарган Ш. Ирисов, Х. Фарҳодов бошлиқ ва бошқа бригадалар ғолиб чиқишди. А. Ҳошимов, А. Бердонов, Э. Мирзаев сингари механизаторларнинг ҳар бири 170—250 тоннадан пахта терди.

«ВЛКСМ 60 йиллиги» совхози ишчилари далаларда зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар. Бу ерда пландаги 3150 тонна ўрнига 3190 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олиниб, ҳосилдорлик 28 центнерга етказилди. Машина терими плани ҳам ошириб адо этилди: пландаги 1960 тонна ўрнига 2060 тонна пахта бункерлардан бўшатилди. Хўжалик меҳнат аҳли яна 1000 тонна пахта топширади. М. Саимов, Х. Қурбонов, А. Муҳаммадиев ўртоқлар бошлиқ бригадалар 35—40 центнерлик марра учун курашмоқдалар. Механик-ҳайдовчи Баҳодир Элбоев эса ҳозиргача 360 тонна пахта териб, рекорд кўрсаткичга эришди. Шу совхоздан Тўра Сафаров ҳам хирмонга 271 тонна «оқ олтин» тўкди.

30-совхознинг Элмурод ва Бўрон Абдуллаевлар, Ҳамро Тошев, Малика Намозова ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳам яхши натижаларга эришдилар.

Районда кўпминг килограммчилар мусобақасида Б. Ҳусанова, Л. Олтинова, М. Жўраева каби чеварлар олдинги сафларда боришяпти. Улар 6,5—8 тоннадан пахта териб қўйишди.

Далаларимизда пахта йиғим-терими ҳамон юқори суръат билан олиб борилмоқда. Деҳқонларимиз ва механизаторларимиз ҳар бир дақиқадан самарали фойдаланишга эришмоқдалар. Муборакликлар бу йил она-Ватанга 20 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олишган. Бу марра — Улуғ Октябрь байрамигача эгалланади.

Яна шуни ҳам қувонч билан айтиб ўтмоқчимизки, районимизда давлатга гўшт, тухум, жун, қоракўл тери, сабзавот, полиз маҳсулотлари топшириш планлари ҳам ортиғи билан адо этилди.

Муборакликлар партия ва ҳукуматимизнинг оталарча кўрсатиб келаётган ғамхўрликларидан руҳланиб, меҳнатда улкан ютуқларни қўлга киритаверадилар.

Суратда: Ғиждувон районидаги «Энгельс» номли колхознинг илғор механизатори С. Шарипов. У бу йил «зангори кема» билан 350 тонна пахта теришга аҳд қилган. Айни кунларда хирмонга 10—12 тоннадан пахта тўкиб марра томон яқинлашяпти.

А. Тўраев фотоси.

ПАХТА-ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий тайёрланадиган пахтага нисбатан процент ҳисобида); тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

Қашқадарё	2,11	65,43	1,96	37,14
Бухоро	2,44	65,07	2,82	32,96
ҚҚАССР	2,88	64,31	3,21	47,69
Сурхондарё	1,76	62,33	1,29	38,06
Сирдарё	3,57	55,94	3,67	50,66
Тошкент	3,16	54,92	3,26	44,08
Фарғона	1,58	45,41	1,40	15,99
Наманган	2,06	43,50	2,25	35,88
Хоразм	2,22	42,49	1,85	23,56
Андижон	2,12	41,36	2,33	23,80
Жиззах	3,40	41,18	3,70	41,10
Самарқанд	1,95	22,60	1,58	10,36
Республика бўйича	2,32	49,49	2,42	32,78
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,49	54,10	1,86	35,73
Бухоро	1,53	33,81	0,40	2,42
Қашқадарё	1,91	31,98	1,75	20,03
Наманган	1,10	26,26	—	11,67
Республика бўйича:	1,61	45,36	1,68	27,96

СОВЕТ—СУРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

15 октябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев билан Араб Социалистик уйғониш партияси Бош секретари, Сурия Араб Республикаси Президенти Ҳафиз Асад ўртасида музокаралар бошланди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар давомида Совет — Сурия муносабатларининг аҳволи ва унинг ривожланиш истиқболлари тўғрисида, шунингдек бир қанча муҳим халқаро проблемалар хусусида фикрлашиб олинди.

Музокараларнинг иштирокчилари СССР билан САР раҳбарлари ўртасидаги анъанавий учрашувларнинг муҳимлигини таъкидлаб ўтдилар.

Томонлар Яқин Шарқдаги аҳволни ва бу ерда адолатли ҳамда мустаҳкам тинчликни ўрнатишга доир масалаларни муҳокама қилишга киришдилар. Томонлар империализмнинг, Исроил ва унинг гумашталарининг кирдикорлари, Миср—Исроил сепарат шартномаси тузилганлиги натижасида бу районда вазиятнинг хатарли тарзда ривожланаётганлигидан ғоят ташвишланганликларини билдирдилар. Миср—Исроил битими барча араб халқларининг туб манфаатларига хилоф бўлиб, Яқин Шарқдаги низони адолатли тарзда кенг миқёсда ҳал этиш йўлига катта тўсқинлик туғдиради.

Шу муносабат билан арабларга қарши тил бириктиришни қоралаш ва империализм, сионизм ҳамда араб реакциясининг кирдикорларига қарши, арабларнинг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш учун қатъий курашнинг муштарак заминида араб мамлакатларидаги, араблар дунёсидаги барча ватанпарвар кучларнинг жипслиги ва бирлигини мустаҳкамлашнинг алоҳида аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилди. Бағдодда бўлиб ўтган умумараб кенгашларининг қарорлари музокара иштирокчиларининг фикрича, ҳамон шундай замин бўлиб қолаверади.

(ТАСС).

КОММУНИСТИК ЭЪТИҚОДНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК

Идеология ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши

Коммунизмнинг буюк ғояларини оммага етказишдан юксакроқ бурч ва масъулиятлироқ вазифа йўқ. Мана шу энг муҳим бурчни бажариш вазифаси партия сиёсатининг актив тарғиботчилари, буржуа идеологиясининг ҳар қандай кўринишларига қарши шафқатсиз курашувчи идеология ходимлари зиммасига юкланган. Улар ўз сўзлари ва ишлари билан, марксча-ленинча таълимотни чуқур билганликлари ва коммунистик эътиқод кучи билан, мураббийлик таланти ва большевикча эҳтирос билан кишиларнинг онги ва қалбига таъсир қиладилар. Янги жамият кишисининг маънавий жиҳатдан камол топишига ёрдам берадилар.

Идеология ходимлари Бутуниттифоқ кенгашининг иштирокчилари пропаганда ва агитациянинг, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва маънавий тарбиянинг барча формаларини такомиллаштириш йўлларини муҳокама қилмоқдалар. Кенгаш 16 октябрда Москвада Катта Кремль саройида очилди. Кенгашнинг кун тартибига партия Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала қўйилган.

Кенгашда иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари ва бўлим мудирлари, марказий идеология идоралари ва муассасаларининг раҳбарлари, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари, СССР министрлари, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг сиёсий ходимлари, йирик саноат корхоналари ва қурилишларнинг раҳбарлари, таниқли олимлар, касаба союз ва комсомол ходимлари, адабиёт ва санъат арбоблари, пропаганда активлари, журналистлар иштирок этмоқдалар.

Кенгаш қатнашчилари **В. В. Гришин, А. П. Кириленко, М. А. Суслов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, М. С. Горбачев** ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Кенгаш иштирокчилари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Кенгашни КПСС Марказий Комитетининг секретари **М. В. Зимянин** очди.

Кенгаш аҳли самимий кутиб олган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари **М. А. Суслов** «Бутун партиянинг иши» деган мавзуда доклад қилди.

Доклад зўр эътибор бериб тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди.

Доклад юзасидан музокаралар бошланди.

СОВЕТ—ЧЕХОСЛОВАКИЯ ҲАМКОРЛИГИ МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН

16 октябрь куни Ўзбекистон пойтахтида Чехословакия —Совет савдо палатаси кенгашининг 19-мажлиси бўлиб ўтди. Иккала мамлакатнинг 250 га яқин ташқи савдо бирлашмалари ва саноат корхоналари, тадқиқот институтлари ва бошқа ташкилотлари шу палатанинг аъзоларидир. Мажлисда республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Палатанинг раиси, ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси «ЧКД—Прага» заводларининг бош директори Рудольф Рихецки кириш нутқи сўзлаб мажлисни очди. Учрашув инсоният тарихида янги даврни очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллиги арафасида, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 30 йиллигида ўтаётганлиги муҳимлигини у таъкидлади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов мажлис қатнашчиларини табриклади. У Совет Иттифоқи билан Чехословакиянинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йўлидаги ишларида муваффақиятлар тилади.

СССР савдо—саноат палатаси президиуми раисининг ўринбосари Н. А. Муҳиддинов ва Чехословакия савдо—саноат палатаси раисининг ўринбосари Индржих Цинкл ўз нутқларида Чехословакия —Совет савдо палатаси олиб бораётган ишларнинг катта аҳамияти тўғрисида, бу ишларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш имкониятлари тўғрисида гапирдилар.

Чехословакия—Совет савдо палатасининг бош секретари Йозеф Черни кенгашнинг Чехословакиянинг Брно шаҳрида бўлиб ўтган 18-мажлисидан кейин бажарилган ишларнинг якунлари тўғрисида мажлисда доклад қилди.

Мажлисда уқтириб ўтилдики, Чехословакия —Совет савдо палатаси икки мамлакат ҳамкорлигини ривожлантиришга муҳим ҳисса қўшмоқда. Палатанинг кўмаги билан саноат кооперацияси программаси билан алоқадор Чехословакия ва совет корхоналари коллективларининг мусобақаси авж олдирилмоқда.

Палатанинг ишлаб чиқаришни ташкил этиш тажрибаларини, илмий-техника ахборотини ўзаро алмашиш борасидаги фаолияти юксак баҳоланди. Ҳар хил виставкалар ва симпозиумлар самарали натижалар берди. Уларнинг бир қанчаси Ўзбекистонда ўтказилди. Совет Иттифоқида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорларига мувофиқ планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмини такомиллаштириш борасида ўтказилаётган тадбирлар билан Чехословакия кенг жамоатчилигини таништириш борасидаги ишлар бошлаб юборилди.

Палата қабул қилган қарорида социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини, узоқ муддатли ҳамкорлик тармоқ программалари билан боғлиқ тадбирларни амалга ошириш, шу жиҳатдан мавжуд имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш вазифаларини ўз аъзоларига топширди. Чехословакия—Совет савдо палатаси ишининг 1980 йилги плани тасдиқланди.

* * *

Кенгаш мажлиси арафасида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев унинг қатнашчиларини қабул қилди. (ЎзТАГ).

МАРРА—62 ЦЕНТНЕР

КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь 62 йиллигига Чақириқларидан руҳланган бригадамиз аъзолари йиғим-терим суръатига суръат қўшиб ишламоқдалар. Биз мавжуд 65 гектар ернинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан пахта йиғиб-териб олиб, йиллик планни 23 сентябрда бажарган эдик. Ҳозиргача гектар бошига жамғарган ҳосилимиз 53 центнердан ошиб кетди.

Коллективимиз заршуносларн ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, зиммаларига қўшимча мажбурият олдилар.

Улуғ Октябрнинг 62 йиллик байрамини ҳар гектар ердан 62 центнердан пахта йиғиб-териб олиш билан нишонлаймиз. Азамат пахтакорларимиз сўзларининг устидан чиқиш учун айни пайтда бутун куч ва имкониятларни ишга солмоқдалар.

А. БОЙҚУВВАТОВ,
Чироқчи районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг бригада бошлиги, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

КУНИГА БЕШ ПРОЦЕНТДАН

Бўз районида кунига йиллик планнинг 5 процентидан ошириб пахта тайёрланяпти. Бу кўрсаткичга машиналардан кенг фойдаланиш туфайли эришилмоқда. Машина теримида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маннон Жалолов раҳбарлик қилаётган «Партия XX съезди» совхози олдинда бораётир. Бу ерда ҳосилнинг 91 проценти агрегатларда саранжомланади.

М. Жалолов, М. Тўраев, И. Ураимов, Ф. Мамажонова каби механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири 200—250 тоннадан дур йиғиб олди.

ОҚОЛТИНЛИКЛАР ПЕШҚАДАМ

Оқолтин райони далаларида суръат тез кўтарилмоқда. 15 октябрда 4160 тонна ёки йиллик планнинг 6,08 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Мавсум бошидан буён эса тайёрлов пунктларига 40504 тонна ёки йиллик планнинг 59,24 проценти миқдорида ҳосил етказиб берилди.

«Андижон» совхозининг механизатори Қувват Тўлибоев бир кунда 18 тонна, мавсум бошидан буён 121 тонна «оқ олтин» териб олди.

Районда ҳар бир машинанинг кунлик иш унуми 5,9 тоннани ташкил этди.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Пахта планининг барвақт бажарилганлиги тўғрисида рапорт устига рапортлар келиб турибди. Уларда шундай дейилади: Тўрткўл районидаги «Ленинизм» совхози гектар бошига 32,5 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 3250 тонна пахта топшириб, йиллик планини бажарди. Машина терими плани ҳам ортиғи билан адо этилди. Пахтакорлар ялпи ҳосилни 5 минг тоннага, ҳосилдорликни эса гектаридан 50 центнерга етказишга аҳд қилишди.

* * *

Шеробод районидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхози мамлакатга 6100 тонна «оқ олтин» етказиб берди. Ҳосилнинг 4000 тоннаси бункерлардан бўшатилди. Гектар бошига жами 30 центнердан пахта етиштирилади.

* * *

Пахтачи районидаги А. С. Пушкин номли совхоз 1210 тонна пахта топшириб, йиллик планини бажарди. Гектар бошига 25,2 центнердан дуржавоҳир йиғиштириб олинди. Хўжалик меҳнат аҳли ялпи ҳосилни 2200 тоннага етказади. Ўшанда ҳар гектар майдондан 45 центнердан хирмон кўтарилади.

* * *

Жиззах чўлидаги Гречко номли, «Прогресс», Абдужабборов номли совхозлар йиллик пахта тайёрлаш планларини бажариб қўйишди. Бу коллективлар планни 112—122—115 процент адо этишди.

Учала совхоз ҳам социалистик мажбуриятни 7 ноябрга қадар бажариш, икки план миқдорида пахта топшириш учун қизғин кураш олиб бормоқда.

17 МИНГ ТОННАЛИК ХИРМОН УЧУН

Бухоро областидаги «Ромитан» совхози коллективи йиллик планини бажариш арафасида турибди. Ҳар гектаридан ҳозиргача 37,5 центнердан дурдона териб олинди. Хирмонга 11,5 минг тонна пахта тўкилди. Шунинг 7000 тоннаси бункерлардан бўшатилди.

Совхоз меҳнат аҳли ялпи ҳосилни 17 минг тоннага етказамиз деяпти. Ўшанда гектар бошига 50 центнердан пахта топширилган бўлади.

* * *

Самарқанд область, Хатирчи районидаги Чкалов номли совхознинг Қодирқул Мамадиёров бошлиқ бригадаси гектаридан 26 центнердан кўпроқ пахта топшириб, йиллик планини бажарди. Бу коллектив 54,4 гектар майдоннинг ҳар гектаридан қўшимча равишда 14 центнердан «оқ олтин» топширишга аҳд-паймон қилди. Ҳозиргача терилган пахтанинг 80 процентидан кўпроғи бункерлардан бўшатилди.

БИР КУНДА 28 ТОННА

Дўстлик районидаги Ленин номли совхознинг бригадир-механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тўлан Дадажонов бир кунда 28 тонна пахта терди. Унинг мавсум бошидан буён бункердан бўшатган пахтаси 200 тоннага етди. Қаҳрамон 600 тонналик маррани мўлжалламоқда.

МАШИНА ТЕРИМИ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Поп районидаги Ленин номли территориал ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Чодак» совхози механизаторлари машина терими планининг бажарилганлиги тўғрисида рапорт беришди. Агрегатларда пландаги 800 тонна ўрнига 910 тонна пахта терилди.

БУТУН ПАРТИЯНИНГ ИШИ

Ўртоқ М. А. СУСЛОВнинг идеология ходимлари Бутуниттифоқ кенгашидаги доклади

М. А. Суслов ҳозир бўлганларнинг давомли қарсаклари остида идеология ходимлари Бутуниттифоқ кенгашининг барча қатнашчиларига ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг самимий саломи ва эзгу тилагини топширди.

Ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори қабул қилинганидан буён орадан деярли олти ой ўтди. Шу вақт ичида барча республикалар, ўлкалар ва областларнинг партия ташкилотларида, совет ва давлат органларида, идеология муассасаларида бўлиб ўтган партия йиғилишлари, пленумлар ва активларда коммунистлар мана шу ғоят муҳим партия ҳужжатининг қоидалари ҳамда тавсияларини эътибор бериб, манфаатдорлик билан муҳокама қилдилар.

Совет гражданларидан Марказий Комитетга келаётган кўпдан-кўп мактублар шундан далолат берадики, ишчилар, колхозчилар ва хизматчилар, хўжалик ходимлари, адабиёт ва санъат арбоблари, олимлар, журналистлар, хуллас ғоят хилма-хил касбдаги кишилар бу қарорни бевосита ўзларига қилинган мурожаат деб, тарбиявий ишни янада яхшилаш соҳасида ҳаёт ўртага қўйган саволларга берилган аниқ жавоб деб билмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг қарори партиянинг, бутун халқнинг ғоявий-сиёсий ҳаётида катта воқеа бўлди. Бу қарор партиянинг хусусан КПССнинг XXIII, XXIV ва XXV съездлари босқичлари билан нишонланган йиллар мобайнидаги ғоявий-тарбиявий фаолияти практикасини умумлаштиради. Қарорда ҳозирги босқичдаги идеология ишининг турли жиҳатлари билан боғлиқ проблемалар чуқур анализ қилинган, бу ишнинг кучли томонлари, шунингдек жиддий камчиликлари ҳам қайд этиб ўтилган. Бунда ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1978 йил ноябрь Пленумидаги тегишли йўл-йўриқлари алоҳида муҳим аҳамиятга эг эканлигини таъкидлаб ўтиш зарур. Қарорнинг характери совет жамиятини ривожлантиришнинг ҳозирги босқичдаги энг муҳим эҳтиёжлари, икки жаҳон системаси ўртасидаги курашнинг хусусиятлари, шунингдек ҳозирги шароитларда партиянинг идеология фаолиятига объектив суратда ажратилган роль билан белгиланган.

КПСС Марказий Комитетининг қарорига мувофиқ чақирилган кенгашимизда қарор қандай бажарилаётганлигини ва унда ўртага қўйилган вазифаларни самарали амалга ошириш йўлларини муҳокама қилиш назарда тутилади. Бу қарор узоқ муддатга мўлжалланган бўлиб, ғоявий-тарбиявий иш соҳасидаги ҳаракатларнинг кенг программаси эканлиги учун ҳам жуда муҳимдир.

I.

Ўртоқлар! **Марксизм-ленинизм назариясини ишчилар синфи революцион практикаси билан,** халқлар оммасининг тарихий ижодиёти билан **узвий равишда боғлаш** илмий коммунизм партияси бўлмиш КПСС фаолиятининг бош хусусиятидир. Бизнинг ленинча партиямиз янги жамият барпо этиш йўлидаги курашнинг барча босқичларида **дунёни тушунтирибгина қолмай,** шу билан бирга **уни ўзгартириш ҳам керак,** деган марксистча принципга муттасил амал қилиб келмоқда.

Партия жамиятимизнинг коммунистик келажак сари шитоб билан қилаётган ҳаракатига ижтимоий ривожланиш қонунларини чуқур илмий билиш, босиб ўтилган йўлни, реал вазиятни ва ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг етакчи тенденцияларини синчиклаб анализ қилиш асосида раҳбарлик қилмоқда. КПСС Марказий Комитети 1964 йил октябрь Пленуми ўтказилганига 15 йил бўлди. Партиямиз ҳаётида тарихий босқич бўлиб қолган бу Пленум КПССнинг раҳбарлик ва раҳнамолик ролини мустаҳкамлаш, партия турмушининг ленинча нормалари ва принципларини, коллектив раҳбарликни қарор топтириш, кадрларни ҳурматлаш ва уларга ишонч вазиятини, чинакам ижодий иш услубини вужудга келтириш учун ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлди. Пленум қарорлари ривожланган социализм шароитида партиянинг сиёсий йўлини ишлаб чиқишда буюк роль ўйнади. Ана шу йўлни изчиллик билан амалга ошириш партия ва халқнинг ажойиб ютуқлари билан нишонланди.

Янги ижтимоий тажрибани ҳар томонлама ҳисобга олиш, жамият моддий ва маънавий тараққиётининг энг муҳим талаб-эҳтиёжларин пухта анализ қилиш — партия, улуғ Ленин ишининг содиқ давомчиси, партиямизнинг, Совет давлатининг, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, тинчлик учун толмас курашчи ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги партия Марказий Комитети тинимсиз олиб бораётган зўр ғоявий-назарий ва амалий ишнинг асосидир. Партия коллектив ақл-заковатининг кучи, унинг социал-иқтисодий ва сиёсий стратегияси илмий жиҳатдан асосланганлиги КПСС XXIII, XXIV ва XXV съездларининг тарихий қарорларида ўзининг ёрқин ифодасини топди. Марксизм-ленинизм принципларига садоқат, назарий куч-қудрат, шунингдек ғоят катта тажриба партиямизни илмий башорат қилишдек ниҳоятда зўр қобилият билан қуроллантирмоқда. Ҳозирги тарихий тараққиётнинг бутун бориши буни тасдиқлаб турибди.

Лениннинг «Ўз табиати жиҳатидан турлича бўлган босқичларни қатъиян фарқ қилиш, уларнинг ўтиш шароитларини пухта текшириш» зарурлиги тўғрисидаги йўл-йўриғини партия ижтимоий тараққиётнинг ҳар бир янги босқичида жамият ҳал этишга тўғри келадиган вазифаларни аниқлаш учун мажбурий методологик асос деб билади.

Бизнинг ленинча партиямиз экономикани, социал муносабатларни, социалистик демократияни, маданиятни ривожлантиришнинг, коммунистик тарбиянинг туб проблемаларини уларни чуқур илмий идрок этиш асосидагина амалга ошириш мумкин. Бу — мамлакатимиз, қаҳрамон халқимиз зиммасига очилмаган йўллардан олға бориш, етук социализмни янада ривожлантириш билан боғлиқ принципиал янги ва ғоят хилма-хил вазифаларни ҳал этишдек тарихий вазифа тушганлиги билан белгиланади.

Коммунистик формациянинг қарор топишида, унинг олий фазасига ўтишда узоқ давом этадиган, тарихий зарур босқич бўлмиш ривожланган социализм тўғрисидаги таълимот революцион назария ва практика уфқларини кенгайтирувчи назарий тафаккурнинг буюк ютуғи бўлди. Партия съездларининг материалларида, Марказий Комитет Пленумларининг қарорларида, партиянинг бошқа ҳужжатларида ҳар томонлама асослаб берилган шу таълимот билан КПСС назарий ва амалий фаолиятининг кўпгина ғоят муҳим йўналишлари бевосита боғланган.

Ривожланган социализм босқичида тузумимизнинг бунёдкорлик имкониятлари, унинг чинакам инсонпарварлик моҳияти тобора кўпроқ даражада намоён бўлмоқда. Бу СССРнинг янги Конституциясида ўз ифодасини топди. Унинг қабул қилиниши — етук социализм эришган ютуқларни мустаҳкамлашдан иборат тарихий акт, коммунистик қурилиш практикасини ижодий умумлаштиришгина бўлиб қолмай, шу билан бирга ижтимоий-сиёсий муносабатлар бутун системасини янада такомиллаштириш учун қудратли омил ҳамдир. Мамлакатдаги социал-иқтисодий ва сиёсий жараёнларни бошқариш соҳасида партиянинг самарали фаолияти, халқ депутатлари Советларининг ишини активлаштириш, гражданларнинг давлат ишларида тобора кенг ва бевосита иштирок этиши — шуларнинг ҳаммаси социалистик демократияни янада изчил ривожлантириш ва совет давлатчилигини мустаҳкамлашга қаратилган.

Бугунги кунда биз экономикани ва ижтимоий муносабатларни ривожлантиришда шундай даражага, совет жамиятининг шу қадар маънавий-сиёсий бирлигига эришдикки, бунда мамлакатнинг моддий ва маънавий кучларини янада қудратли суратда юксалтириш учун мустаҳкам негиз вужудга келтирилди. Партия мураккаб, катта миқёсдаги вазифаларни, даставвал экономика ва тарбия соҳасидаги вазифаларни шу асосда ҳал этмоқда. Жамият ҳаёт фаолиятининг ана шу икки ғоят муҳим соҳаларидаги муваффақиятлар бир-бири билан узвий равишда белгилаб берилади. Худди шу боисдан Марказий Комитет шу йил апрель ва июль ойларида кетма-кет икки қарор — «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида» ва «Хўжалик механизмини янада такомиллаштириш ҳамда партия ва давлат органларининг вазифалари тўғрисида» қарор қабул қилди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг планлаштиришни яхшилаш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга хўжалик механизмининг таъсирини кучайтириш тўғрисидаги қарори ҳам қабул қилинди.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ўртоқ Л. И. Брежнев ташаббуси билан мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришнинг асосий масалалари юзасидан янги муҳим қарорлар қабул қилди. Ишлаб чиқариш самарадорлигини барқарор суратда ошириш мақсадида энергетикани илдам ривожлантиришни таъминлаш, транспорт, ёқилғи саноати, қора ва рангли металлургия, машинасозлик, химия сингари хўжаликнинг ҳаётий муҳим бўғинларини керакли даражага етказиш зарур, деб топилди. Бунда партиянинг қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш йўли ўзгармай қолаверади.

Бугунги кунда алоҳида актуал бўлган ана шу проблемаларни ҳал этиш мамлакат экономикасининг барча тармоқларини, ҳамма районларини даставвал интенсив, сифат омиллари асосида уйғун, комплекс ривожлантиришни таъминламоқ учун барча мавжуд ресурсларни, ҳозирги замон фан-техника революцияси ютуқларини тўла даражада сафарбар этишга ёрдам беради. Бу — кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва совет кишилари моддий фаровонлигини янада оширишни таъминлаш имконини беради.

Шундай қилиб партиянинг кейинги қарорлари комплекс равишда, бир-бири билан боғланган ҳолда амал қилади. Бу қарорларнинг бажарилиши совет халқи ижодий кучларининг мумкин қадар тўлиқ очилишини, меҳнаткашларнинг жамият ишларида тобора кенг ва манфаатдорлик билан иштирок этишини, бунёдкорлик меҳнати самарадорлигини анча оширишни таъминлаши керак. КПССнинг сиёсати, партия қабул қилган қарорларни далиллар келтириб чуқур тушунтириб бериш, халқ оммасини ўнинчи беш йилликни муваффақиятли якунлашга ҳамда навбатдаги, ўн биринчи беш йиллик учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиришга сафарбар этиш ва илҳомлантириш ғоят муҳимдир.

Ўртоқлар! Партия ўз фаолиятида СССРнинг ички ва ташқи сиёсати чамбарчас боғланганлигини эътиборга олади. Жаҳон революцион жараёни, бутун халқаро ривожланиш КПСС XXIV ва XXV съездларида илмий анализ қилиб берилган эди. Ҳаёт бу илмий анализнинг тўғрилигини яққол тасдиқлади. Партиямиз, унинг Марказий Комитети марксизм-ленинизм назариясига, ўзининг сиёсий тажрибасига таяниб, воқеаларнинг ривожланишини эътибор билан кузатиб бормоқдалар, содир бўлаётган ўзгаришларни чуқур анализ қилмоқдалар ва мураккаб, зиддиятли ташқи сиёсий вазиятда жаҳон майдонидаги ўзининг принципиал йўлини изчиллик билан амалга оширмоқдалар.

Жаҳон социалистик ҳамдўстлиги жипслигини мустаҳкамлаш ташқи сиёсатимизнинг энг муҳим вазифаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда.

Социалистик мамлакатларнинг қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлиги йил сайин мустаҳкамланмоқда. Ўзаро алоқаларнинг мустаҳкамланиши, уларнинг социалистик иқтисодий интеграция базасида муттасил кўпайиб бораётган жамул-жам иқтисодий қудратининг ўсиши айни вақтда ҳар бир халқ экономикаси ва маданиятининг равнақ топишига, барча социалистик давлатлар суверенитетининг мустаҳкамланишига олиб боради.

XXV съезднинг сиёсатда, экономикада ва маънавий ҳаётда қардош мамлакатларнинг муштараклиги тобора ортиб бораётганлиги тўғрисидаги хулосаси ижтимоий ривожланишнинг бутун бориши билан тасдиқланмоқда. Бу муштараклик идеология иши туб масалаларининг ўхшашлигида ҳам намоён бўлмоқда. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари партияларида Марказий Комитетнинг идеология ишига доир қарори қизғин ва зўр қизиқиш билан кутиб олинганлиги буни яққол исботлайди. Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетларининг халқаро ва идеология масалалари билан шуғулланувчи секретарларининг шу йил июль ойида бўлиб ўтган кенгаши идеология соҳасидаги ҳамкорликни янада кенгайтиришда янги фойдали қадамлар қўйди.

Социализмнинг тарихий афзаллиги, унинг шак-шубҳасиз муваффақиятлари ғояларимизнинг, социалистик давлатлар баҳамжиҳат ташқи сиёсатларининг жозибадорлигини кучайтирмоқда. Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатлар — тинчликнинг бош таянчи, халқаро кескинликни юмшатиш йўлини сабот билан ўтказувчи эканлигини бугунги кунда бутун тараққийпарвар инсоният яхши тушунади.

Кескинликни юмшатиш ўз моҳиятига кўра халқаро муносабатлар практикасига тинч-тотув яшаш ленинча принципларини жорий этиш демакдир. Ана шу принципларнинг турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ўзаро муносабатларининг асоси сифатида халқаро кўламда, шу жумладан Ғарбдаги энг катта давлатларнинг ҳукуматлари томонидан эътироф этилганлиги тарихий ғалаба бўлиб, жаҳон майдонида кучлар нисбати ўзгарганлигининг далилидир. Инсоният ўттиз йилдан кўпроқ вақтдан буён жаҳон урушидан халос бўлган экан бу — социализмнинг ғоят буюк хизмати, планетадаги барча тинчликсевар кучларнинг муваффақиятидир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Ж. Картер стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги Совет — Америка шартномасини имзолаганлиги ядро уруши хавфини бартараф этиш ва қуролланиш пойгасини тўхтатиш йўлида муҳим қадам бўлди. Томонларнинг тенглиги ва баббаравар хавфсизлиги принципига асосан тузилган СҚЧ-2 шартномасининг кучга кириши стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартиришга доир янги тадбирларни ишлаб чиқиш йўлини очади, шунингдек қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланишнинг бошқа йўналишларида муваффақиятга эришишга ёрдам беради.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ГДРнинг 30 йиллиги муносабати билан Берлинда сўзлаган нутқида баён этган қоидалар ялпи тинчликни ва аввало Европа халқлари хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун катта аҳамиятга эга. Л. И. Брежнев КПСС билан Совет давлатининг ленинча йўли мустаҳкам ва изчил йўл эканлигини таъкидлаб, НАТО ҳукмрон доираларининг қуролланиш пойгаси янги босқичини авж олдириб юбориш ва Совет Иттифоқи ҳамда унинг Варшава Шартномасидаги иттифоқчилари устидан стратегик устунликка эришиш йўлидаги уринишларини ҳаққоний танқид қилди. НАТОнинг Американинг ўртача масофадаги янги ракеталарини жойлаштириш ва Ғарбий Европани Совет Иттифоқига мўлжал олдирилган ядро қуролининг старт майдончасига айлантиришдан иборат машъум режалари бутун дунёга фош қилинди.

Берлинда айтилганидек, Совет Иттифоқи ана шу режаларга қарши ўларок ўзининг Марказий Европадаги қуролли кучлари ва қурол-яроғлари сонини қисқартиришга қарор қилди

Совет Иттифоқининг янги ташаббуси — мамлакатимизнинг Ер юзида тинчликка, Европа қитъасидаги мамлакатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга астойдил интилаётганлигини кўрсатувчи яна бир шубҳасиз далилдир. Биз Ғарбий Европа мамлакатлари ҳам СССРнинг конструктив ҳаракатларидан тинчлик манфаатларига мос хулосалар чиқарадилар, деб кутишга ҳақлимиз, албатта.

Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқидаги қоидаларнинг прогрессив халқаро жамоатчилик томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланаётганлиги КПСС ва Совет давлатининг тинчликсевар сиёсати тўғри, конструктив руҳда эканлигини, Ер юзидаги барча виждонли кишилар халқаро кескинликни янада юмшатишга, жаҳонда мустаҳкам тинчликка эришишга аҳд қилганликларини яққол кўрсатиб турибди.

Кескинликнинг юмшатилиши, тинчлик ва халқаро хавфсизлик иши муваффақиятлари халқларнинг ўз миллий озодлиги ва социал тараққиёти йўлидаги курашини тобора кучайтириш учун янада қулай шарт-шароит вужудга келтиради. Кўп халқлар мустамлакачилик ва реакцион диктаторлик режимларининг асоратини улоқтириб ташлаб, социалистик йўлга кирмоқдалар.

Халқларнинг кураш йўли оғир йўл эканлиги маълум, бу кураш мураккаб, зиддиятли шароитда ўтмоқда. Империалистик реакция миллий озодлик кучларини, жаҳон сиёсатида таъсирчан омил бўлиб қолган қўшилмаслик ҳаракатини парчалаб юборишга уринаётганлигини ҳам ҳисобга олмасдан бўлмайди.

Умуман халқаро вазият шундан иборат бўлиб қолдики, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг халқларига, миллий-озодлик ҳаракатларига, барча тинчликсевар кучларга тинч ривожланиш муҳолифларининг, шу жумладан АҚШ ҳарбий саноат комплексининг қаттиқ қаршилигини бартараф этиш учун ҳали кўп куч-ғайрат сарфлашга тўғри келади. Бу йўлдаги ҳаракатдан мақсад эса кескинликни юмшатишни янада моддийлаштиришдан ва аввало қуролланиш пойгасини тўхтатишдан, кескинликни юмшатишни халқаро ҳаётнинг янги соҳаларига, жаҳоннинг ҳамма районларига ёйишдан иборатдир.

Империалистик реакция ва милитарист кучлар билан бир ёқадан бош чиқараётган Пекиннинг сиёсати ҳам шу мақсадлар учун кураш йўлида жиддий тўсқинлик қилиб турибди. Биз маоизмнинг буюк давлатчилик, гегемончилик идеологияси ва сиёсатини марксизм-ленинизмга, социализм манфаатларига, тинчлик ишига ва халқлар озодлигига тамомила душман идеология ва сиёсат деб, уни кескин қоралаймиз. Шу билан бирга биз тинч-тотув яшаш принциплари асосида ХХР билан давлатлараро муносабатларни нормаллаштириш учун ўзимизга боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилмоқдамиз. Бу масалада ҳамма нарса Хитой томонининг бўлиб ўтаётган музокараларга оқилона конструктив ёндашишга тайёр эканлигига боғлиқдир.

Марксизм-ленинизм принципларига садоқат, стратегия ва тактикани ҳар бир мамлакатнинг конкрет шароитига қараб белгилаш ва ижодий қўлланиш — ҳар бир чинакам революцион партия фаолиятида ва умуман бутун халқаро коммунистик ҳаракатда муваффақиятларга эришишнинг мустаҳкам гаровидир.

Маркс, Энгельс, Ленин таълимоти ҳозир ҳар қачонгидан кўра жуда мўътабар бўлиб қолди. Унинг ғоявий таъсири, қудрати, реал социализм намунасининг кучи ҳар қачонгидан ҳам буюкдир. Бу эса бизнинг синфий мухолифларимизни даҳшатга солмоқда. Марксизм-ленинизмга қарши ашаддий ҳужумлар қилинаётганлигига ҳам сабаб шу. Марксизм-ленинизмни буржуача ва майда буржуача ҳар хил сохталаштириш бирмунча жонланаётганлигининг, марксизмни ревизионистларча ва реформистларча бузиб талқин қилинаётганлигининг сабаби ҳам шу. Бу ишларнинг ҳаммаси оқибат пировардида реал социализмнинг тажрибаси ва муваффақиятларини обрўсизлантиришга, жаҳон коммунистик ҳаракатига путур етказишга ва уни парчалаб ташлашга қаратилган.

Бизнинг партиямиз марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида халқаро коммунистик, ишчилар ҳаракатининг жипслигини мустаҳкамлаш учун изчиллик билан курашиб келмоқда. Биз ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатлари йўлида монополиялар ва империалистик реакция ҳукмронлигига қарши қардош партиялар олиб бораётган курашда улар эришаётган муваффақиятларни кўриб қувонамиз.

Энг инсонпарвар, ҳаётбахш дунёқараш соҳиблари бўлган барча мамлакатларнинг коммунистлари илғор революцион назария билан қуролланиб, синфий мухолифларга қарши курашишни, антикоммунизмга қатъий зарба беришни, барча қитъаларда, планетамизнинг ҳамма томонида янгидан-янги миллионлаб кишиларни социализм томонига, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашчилар сафига жалб этишни ўз бурчи деб ҳисоблайди.

Биз ўзимизнинг идеология соҳасидаги ишларимизда ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида уқтириб ўтганидек, жаҳон сиёсатидаги ижобий силжишлар, кескинликнинг юмшатилиши социализм ғояларини кенг оммалаштириш учун қулай шароит яратишини ҳисобга олишимиз лозим. Аммо, бошқа томондан икки система ўртасида ғоявий кураш тобора кучайиб, империалистик пропаганда борган сари авж олмоқда. Бизнинг идеология ходимларимиздан ижтимоий ривожланишнинг замонавий проблемаларини ижодий ишлаб чиқиш асосида буржуа идеологиясига қарши, ўнг ва «сўл» оппортунизм кўринишларига қарши курашни кучайтириш талаб қилинади.

Жамиятимизни иқтисодий ва социал ривожлантириш йўлидаги улуғвор вазифаларни ҳал этишда бўлганидек, тинчлик, социал тараққиёт учун олиб борилаётган қатъий, изчил курашда ҳам КПССнинг бутун революцион ўзгартувчилик фаолиятининг назарий негизи бўлган марксизм-ленинизмнинг қудратли ижодий кучи тобора тўла ва ёрқин намоён бўлмоқда.

II.

Ўртоқлар! КПСС янги **инсонни камол топтириш** — бутун коммунистик бунёдкорлик ишининг энг муҳим таркибий қисми эканлигига асосланиб келди ва шунга асосланмоқда. Ижодкор, қалби дарё, уйғун равишда камолотга эришган шахсни тарбиялаб етиштириш — бизнинг программавий мақсадимиздир.

Катта, стратегик мақсадларга шунга яқин, кундалик вазифаларни ҳал этишдан ажралган ҳолда эришиб бўлмаслигини тажриба кўрсатиб турибди. Янги инсонни камол топтириш хўжалик, ижтимоий ва сиёсий проблемаларнинг бутун комплекси билан жуда узвий равишда боғланган. Тегишли моддий-техника базаси бўлмаса коммунизм бўлмагани каби одамларнинг маданият, билим, ижтимоий онг, ғоявий етуклик савияси юксак бўлмаса ҳам коммунизм бўлмайди, деб таълим беради партия. Бунинг маъноси шуки, янги инсонни камол топтириш янги жамият қурилишининг натижасигина бўлиб қолмай, жуда муҳим шарти ҳамдир.

Партия Лениннинг давлат омманинг онглилиги билан кучли, омма ҳамма нарсани билган, ҳамма нарса тўғрисида фикр юрита оладиган ва ҳамма ишни онгли равишда қилишга жазм этадиган тақдирдагина давлат кучли бўлади, деган қоидаларига асосланиб иш тутмоқда. В. И. Ленин уқтириб ўтганидек, омманинг онглилиги ва активлигини муттасил ошириш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилиш партия ишининг негизи ва бош мазмуни бўлиб қолмоқда. Шу сабабли идеология, сиёсий-тарбия ишини янада яхшилаш Марказий Комитетнинг қарорида жуда муҳим умумпартиявий иш деб, барча партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг тинимсиз ғамхўрлиги лозим бўлган вазифа, деб таърифланган.

Идеология ишининг **илмийлиги** бутун идеология ишининг бош хусусияти таъсирчанлик, ҳаётий куч ва самарадорлик манбаидир. Назарияга чуқур қизиқиш, уни ривожлантириш тўғрисида ҳар томонлама ғамхўрлик қилиш партиямиз турмушининг шонли революцион анъанаси, метин қонунидир.

Партия кадрлари, барча коммунистларнинг, шунингдек тобора кенг меҳнаткашлар доирасининг Маркс, Энгельс, Ленин асарларига бевосита мурожаат қилиши ҳозир ҳар қачонгидан ҳам актуалдир, чунки бу асарларда революцион фанимизнинг негизлари баён этиб берилган. Шуни таъкидлаб ўтмоқчимизки, бу ўринда гап марксизм-ленинизм классиклари асарларининг айрим қоидалари билан шоша-пиша, юзаки танишиб чиқиш тўғрисида эмас, балки уларни чуқур, мунтазам ўрганиш ва пропаганда қилиш тўғрисида бормоқда. КПСС тарихини, партия съездларининг ҳужжатларини, коммунистик қурилиш проблемаларини илмий ишлаб чиқишга шахсан катта ҳисса қўшаётган ўртоқ Л. И. Брежневнинг асарларини кунт билан ўрганиш зарур.

Марксизм-ленинизмни, унинг диалектик-материалистик билиш методини эгаллаш айни шу йўл билан таъминланади. Мана шундагина марксизм-ленинизмнинг ижодий характерини, партиямиз сиёсатининг илмий асосланганлигини чинакамига тушуниш мумкин.

Марксизм-ленинизм — жамият тўғрисидаги фаннинг олий чўққисидир. Уни ҳақиқатан ҳам эгаллаш эса катта, мураккаб, серғайрат иш қилинишини, билимларни доимо тўлдириш ва янгилаб боришни талаб қилади. В. И. Ленин бизга «... биринчидан — ўқиш, иккинчидан ўқиш ва учинчидан ўқиш» деб васият қилди ва «илмнинг бизда қуруқ ёки расмий гап бўлиб қолмаслигини (иқрор бўлиш керакки, бизда кўпинча шундай бўлаётир), илмнинг ҳақиқатан ҳам бутун вужудимизга сингишини, илмнинг тўла ва ҳақиқий равишда ҳаётимизнинг таркибий элементига айланишини текшириш вазифасини олдимизга қўйишимиз лозим», деб огоҳлантирди. Лениннинг мана шу сўзлари барча коммунистлар, ва айниқса идеология фронтининг ходимлари учун ҳозир ҳам янги ва ўз вақтида айтилган сўз бўлиб янграмоқда. Марксизм-ленинизм назарияси ва методологиясини идеология кадрларининг ўзлари чуқур ўзлаштиришлари ва ижобий қўлланишлари — бутун идеология ишини янада яхшилашнинг зарур шартидир.

Марксизм-ленинизм — доимо ривожланиб борувчи назариядир. Ҳозирги ижтимоий ривожланишнинг мураккаб жараёнларини илмий идрок қилиш, янги ҳодисаларни таҳлил этиш унинг негизидир. Партия ўзининг назарий фаолиятида совет жамиятшунос олимларининг тадқиқотларига доимо таянади.

Кейинги йилларда совет жамиятшунослиги муайян муваффақиятларга эришди. Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш, меҳнаткашларнинг коммунистик дунёқарашини шакллантириш проблемаларини татбиқ этиш активлик билан олиб борилмоқда.

Аммо ҳаёт, социал практика бир жойда турмайди. Улар марксча-ленинча назарияга нисбатан катта талаблар қўяверади, унинг олдига янги-янги вазифаларни келтириб чиқараверади. Ижтимоий фанлар ҳам ҳаётдан орқада қолмаслиги керак. Тадқиқотларнинг самарадорлиги анча оширилиши мумкин ва лозим. Ҳар бир илмий коллективда ижодий, дадил изланиш муҳитини вужудга келтириш билан бирга хаёлий мулоҳазалар, схоластика, цитатабозлик, юзаки шарҳлаш, шунингдек новаторлик ниқоби остида формабозликни машқ қилиш сингари чинакам фанга ёт ҳодисалардан қатъиян қутилиш керак.

Олимларнинг бутун куч-ғайратини ижтимоий тараққиётнинг ҳозирги босқичи ўртага қўйган туб проблемаларни тадқиқ этишга тағин ҳам кўпроқ жалб этиш жамиятшунослик фанлари самарадорлигини оширишнинг бош йўлидир.

В. И. Лениннинг таъбири билан айтганда, материалистик диалектика — марксизмнинг жону танидир. Диалектиканинг умумий ривожланиш назарияси, билиш мантиқи ва назарияси сифатидаги роли уни янада пухта ишлаб чиқишнинг алоҳида актуаллигини белгилаб беради. Жумладан, илм-фаннинг ҳамма соҳаларидаги энг мураккаб ҳодисалар ва жараёнларни билишга нисбатан, шунингдек табиий фанларнинг энг янги ютуқларини материалистик идрок қилишга нисбатан ундан конкрет қўлланиш йўлларини ўрганиш зарур.

Тарихий материализм ва илмий коммунизм соҳасида энди ишчилар синфининг етакчилик роли шароитида жамиятимизнинг социал бир хиллиги янада кучайиб бораётганлиги, миллат ва элатларнинг ўзаро яқинлашуви, янги тарихий бирлик — совет халқининг мустаҳкамланиши, ҳозирги шароитда ижтимоий онгнинг шаклланиш ва ривожланиш қонуниятлари ҳамда хусусиятлари каби проблемалар биринчи ўринга чиқиб қолмоқда.

Фанимиз жавоб бериши лозим бўлган жузъийроқ бўлса ҳам, аммо ғоят ўткир ва актуал бир талай саволлар бор. Моддий имкониятлар ўсиши билан бирга одамларнинг ғоявий-ахлоқий ва маданий савияси ҳам ошиши кераклигини XXV съезд кўрсатиб ўтганлиги маълум. Акс ҳолда мешчанлик, майда буржуача психологик кўринишлари пайдо бўлиб қолиши мумкин. Шу муносабат билан философларимиз, социологларимиз, психологларимиз, педагогларимиз олдида бир қанча вазифалар, жумладан оқилона эҳтиёжларни шакллантириш проблемаларини ишлаб чиқиш вазифалари пайдо бўлмоқда. Партия кадрларимиз, тарбия соҳасида амалий иш билан шуғулланувчи ходимларимиз олимлардан ана шу муҳим ижтимоий проблемани ҳал этиш йўллари тўғрисида пухта ўйлаб тузилган тавсияларни кутмоқдалар.

Ҳамма иқтисодий фанларнинг асоси, КПСС иқтисодий сиёсатининг назарий негизи бўлмиш социализм сиёсий иқтисодини янада чуқур ишлаб чиқишга бўлган эҳтиёж тобора ошмоқда.

Экономикамиздаги мулкчилик муносабатларининг, хўжалик механизми ва бошқариш структурасининг, иқтисодий манфаатлар билан хўжалик барча бўғинлари ҳаракатларини янада оқилона мувофиқлаштириб олиб боришнинг, тармоқ ва территориал планлаштиришнинг бутун комплексини тадқиқ қилиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Ҳозирги замон монополистик капитализмида содир бўлаётган жараёнларни, жаҳон революцион ҳаракати проблемаларини мунтазам ўрганишга марксчи жамиятшунослар доимо эътибор беришлари лозим.

Идеология ишида ижтимоий фаннинг роли ортиши илмий тадқиқотларнинг, айниқса фундаментал тадқиқотларнинг сифати ва комплекслилиги ошиши билан чамбарчас боғланган. Ижтимоий фанларнинг ҳамма соҳаларида фундаментал тадқиқотларсиз идеология, пропаганда ва тарбия иши ўз вазифаларини тўла-тўкис бажара олмайди. Шу тадқиқотларни ташкил этиш ва ўтказишда СССР Фанлар академияси, унинг институтлари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси, олий ўқув юртлари, барча назариётчи, илмий кадрларимиз муҳим роль ўйнайдилар.

Биз идеология ишининг илмийлигини ҳар томонлама оширишга интилиб, кадрларимизни беғубор, мусаффо марксизм-ленинизм назарияси билан қуроллантириб, **сиёсий маориф** сингари муҳим соҳадаги умумий ишимизни олға силжита оламиз.

Маълумки, мамлакатимизда неча миллионлаб совет кишилари марксизм-ленинизмни ўрганмоқдалар. Коммунистик дунёқарашни шакллантириш мактабдан бошланади, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида давом эттирилади.

Мамлакат меҳнаткашлари марксизм-ленинизм фанини сиёсий маорифнинг кенг тармоғида ўрганмоқдалар. Ўтган ўқув йилида фақат партия ўқуви системасидагина 22 миллиондан кўпроқ киши шуғулланди. Бу — катта ютуқ. Аммо биз машҳур фактни шунчаки қайд этиш билангина чекланиб, бу борада юзага келаётган объектив проблемаларни пайқамасак, хато қилган бўлур эдик.

Вазифа аввало шундан иборатки, ғоят кенг омма партия назарияси ва сиёсатининг актуал масалаларини янада чуқур ва атрофлича тушунадиган бўлишига интилмоқ керак. Марксизм-ленинизмнинг фундаментал энг асосий қоидаларини ўрганиш айни меҳнаткашларнинг билим доирасини кенгайтиришга, сиёсий маданиятини оширишга олиб бориши лозим. Шу билан бирга биз билиш ва амалий фаолиятнинг бирлиги принципига асосланишимиз керак. Шу боисдан ҳам Марказий Комитетнинг қарори: **билим — эътиқодга,** ҳаракат қўлланмасига, совет кишисининг ҳаётдаги актив позициясига айлансин, совет кишиси юксак онглилик кўрсатиб, ўзининг бутун кучини умумий ишга сарф қиладиган бўлсин ҳамда ёт идеология ва ахлоқнинг ҳар қандай кўринишларига муросасиз қарши чиқадиган бўлсин, деб талаб қилади.

Ўз-ўзидан равшанки, илмий ғояларнинг бутун теранлигини кенг меҳнаткашлар оммасига тушунарли тарзда етказиш, турли-туман қолипчилик ва сохта илмийлик кўринишларини қатъиян тугатиш лозим. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилишда имкони борича кўпроқ оммавийликка интилиш билан бирга бу соҳада муайян чегара борлигини, ҳар қандай оммавийлик шу чегарадан ўтиши мумкин эмаслиги ва лозим эмаслигини доимо эсда тутиш муҳим. Мен фикрнинг теранлиги ва мазмундорлигини назарда тутяпман. Ленин сўзлари билан айтганда бизнинг илмий таълимотимизни энг кенг оммага сингдириш бемаъни хулқ-атворни оммалаштиришдан айни шу билан фарқ қилади.

Ҳозир энг муҳим проблемаларни ижодий идрок қилиш ўрнига ҳаммага маълум гапларни юзаки такрорлайверишга, ҳали ҳам пропагандамизда учраб турган формализмга ва дабдабабозлик майлларига, материалларнинг хира, расмий услубига айниқса тоқат қилиб бўлмайди. Мана шу ва бошқа камчиликлар тарбиявий ишнинг одамлар онги ва ҳис-туйғуларига таъсири самарадорлигини анча камайтириши қарорда уқтириб ўтилган.

Шу камчиликлар ҳақида илгари кам гапирилди, деб бўлмайди. Иллат шундаки, баъзи ходимлар камчиликлар тўғрисидаги умумий мулоҳазалардан шу камчиликларни тугатиш, уларни практикамиздан қатъиян йўқ қилиб ташлаш соҳасидаги конкрет фаолиятга асло ўта олмаяптилар. Партия Марказий Комитетининг қарори эса худди шундай қилишни талаб этади.

КПСС Марказий Комитетининг қарори партия ташкилотлари ва бошқа ташкилотларга тарбиявий ишнинг юксак илмий савиясини таъминлаш тўғрисида йўл-йўриқ бериш билан айни бир вақтда ҳаммамизнинг зиммамизга пропаганда ва агитациянинг **ишчанлиги, конкретлиги ва самарадорлигини, унинг ҳаёт билан,** хўжалик ва сиёсий вазифаларни ҳал этиш билан **боғлашни** кучайтириш вазифасини юклайди. Марказий Комитетнинг қарори «КПССнинг халқ моддий фаровонлиги ва маданиятини оширишга қаратилган ижтимоий-иқтисодий сиёсати тушунтириб берилсин, социалистик мусобақа, меҳнатга коммунистик муносабат

(Давоми учинчи бетда).

БУТУН ПАРТИЯНИНГ ИШИ

(Боши иккинчи бетда).

ҳаракати ҳар томонлама ривожлантирилсин. Социализмнинг афзалликларини фан-техника революцияси ютуқлари билан бирга қўшишдан иборат тарихий вазифанинг муваффақиятли ҳал этилишига актив кўмаклашилсин, илғор тажриба, совет фани ва техникасининг муваффақиятлари умумлаштирилсин ҳамда кенг пропаганда қилинсин. Меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, топширилган иш учун масъулиятни ошириш йўлида, социалистик мулкни тежаб-тергаш ва эҳтиёт қилиб асраш учун, исрофгарчиликка, маҳкамачиликка ва маҳаллийчиликка қарши сабот билан курашилсин. Совет кишиси халқ хўжалик планларини бажаришда ўзи шахсан қатнашиши, Ватан қудратини янада мустаҳкамлашнинг, коммунизм ғалабасининг ҳал қилувчи шарти бўлган фан-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг ижтимоий моҳиятини равшан англаши лозим», деган вазифани юклади.

Шундай қилиб, Марказий Комитетнинг қарорида пропаганданинг ҳаёт билан боғланиши формуласи ғоят тўла-тўкис таърифланган. Бу ўринда шу талаб умуман бутун пропагандамизгагина эмас, шу билан бирга унинг ҳар бир бўғинига, шу жумладан оғзаки сиёсий агитация ва пропагандага ҳам қаратилганлигини таъкидлаб ўтмоқчиман, холос. КПСС оғзаки сиёсий агитация ва пропагандадан ҳамиша оммани сиёсий тарбиялашнинг муҳим қуроли сифатида фойдаланиб келди. Ҳар қандай энг мукаммал восита ҳам агитатор, докладчи, лекторнинг омма билан бевосита жонли мулоқоти ўрнини боса олмайди, айни жойлардаги — корхона, цех, бригада, колхоз, совхоздаги аҳволни яхши биладиган пропагандистлар, агитаторлар, докладчилар умумий сиёсий-пропаганда вазифаларини мазкур коллектив шароитларига татбиқан конкретлаштириш учун катта иш қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг қарори **пропаганда ва агитациянинг жанговар ҳужумкорлик характерини, партиявий жўшқинлигини ривожлантиришни** талаб қилади. Ўтмишнинг ҳар қандай ёт таъсирига ва сарқитларига қарши, олға томон қиладиган ҳаракатимизга халақит берадиган ҳамма иллатларга қарши кескин курашилсин. Пропаганда ва агитация жамоатчилик фикрини совет турмуш тарзига ёт ҳодисаларга, чунончи, ичкиликбозликка, безориликка, текинхўрликка жамиятга ҳеч нарса бермай, ундан кўпроқ нарса ўмариш йўлидаги интилишга, хизмат мавқеини суиистеъмол қилишга, юлғичлик ва порахўрликка, хўжасизлик ва исрофгарчиликка, бюрократизм ва одамларга нисбатан бепарволикка қарши сафарбар этиши лозим.

Биз мана шу муросасиз курашни жамики янги, илғор, истиқболли ишларни, ҳамма қимматли халқ ташаббусларини, коммунистик келажакнинг барча куртакларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш билан қўшиб олиб боришимиз лозим.

Ёшларни, ўринбосарларимизни **ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиялаш** тўғрисида партия алоҳида ғамхўрлик қилмоқда. Ёшлар билан бутун тарбиявий ишни шу тарзда олиб бориш керакки, меҳнат ҳаётига қадам қўйиш, коммунистик қурилишда онгли иштирок этишга актив қўшилиш ёшларга хос жўшқин ғайрат-шижоатни, коммунистик идеалларга эҳтиросли ишончни мустаҳкамлайдиган бўлсин, деб КПСС XXV съездида уқтириб ўтилган эди. Партия билан халқнинг неча ўн йиллар мобайнидаги қаҳрамонона кураши натижасида эришилган ютуқларни ҳамда ёшларнинг актив иштироки билан қилиниши лозим бўлган ишни яхшироқ тушуниш ва қадрлашда ёшларга ёрдам бериш; болалик чоғларидан бошлаб меҳнатсеварлик ва гражданлик туйғусини сингдириш зарур.

Бундан буён ҳам совет кишиларини, айниқса ёш авлодни жисмоний тарбиялашга доимо эътибор бериш керак. Физкультура ҳаракатини мустаҳкамлаш, физкультура ва спорт билан шуғулланиш учун мавжуд шароитларни яхшилаш, шу мақсадда 1980 йилги Олимпия ўйинларининг пропаганда аҳамиятидан фойдаланиш — партия, барча жамоат ташкилотларининг, корхона ва муассасалар раҳбарларининг бурчидир.

Ёшларимиз ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан чиниқиши керак. Совет Армияси сафидаги хизмат бундай чиниқишнинг ажойиб мактабидир. Шу муносабат билан Марказий Комитетнинг қарори партия ва комсомол комитетлари, Совет Қуролли Кучлари олдига бир қанча конкрет вазифалар қўйди. Ёш авлодга социализмнинг тақдири учун, Ватаннинг равнақи ва хавфсизлиги учун тарихий масъулият туйғусини сингдириш — шу вазифаларнинг энг каттасидир.

Барча совет кишиларида социалистик Ватанимиз учун фахрланишни шакллантириш халқларнинг қардошларча дўстлигини пролетар интернационализмини янада мустаҳкамлаш — ғоявий сиёсий тарбиянинг муҳим вазифасидир. Барча миллат ва элатларнинг коммунистик қурилишдаги янги муваффақиятлар учун биргаликда олиб бораётган курашида ана шу бузилмас дўстлик, совет кишиларининг тарихий тақдирлари муштараклиги ва узвийлиги буюк туйғуси қарор топмоқда.

Пропагандада социалистик миллатлар ривожининг қонуниятларини очиб бериш, коммунизм қурилиши жараёнида миллатлар ўзаро аста-секин яқинлашувининг яққол бўртиб чиққан конкрет нишоналарини, қудратли совет экономикасини — яхлит халқ хўжалик комплексини барпо этган барча халқларнинг қардошларча ҳамкорлигини кўрсатиб бериш керак.

Ватанпарварлик ва интернационал тарбиянинг ўзаро боғлиқлиги ва бирлиги одамларнинг миллий қадр-қимматини, миллий маданиятларни ҳурмат қилишда ҳам, шунингдек миллатчилик ва шовинизм кўринишларига муросасизликда ҳам намоён бўлмоқда.

Миллий мумтозликни ҳар қандай тарғиб қилишга, ўтмишнинг у ёки бу ҳодисаларини, арбобларини, концепцияларини ғайри синфий, ғайри тарихий позицияларда туриб қайта кўриб чиқиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга кескин қарши чиқиш зарур. Кўпинча қандайдир маҳаллий ватанпарварлик ниқобига яширинган маҳаллийчилик кўринишларига қарши ҳам курашмоқ керак.

Миллатчилик империалистик махсус маҳкамаларнинг реал социализмга қарши қўпорувчилик фаолиятига умид боғлаётган асосий дастакларидан бири бўлиб қолган ва идеология кураши кескинлашган шароитда кишиларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялаш масалалари алоҳида актуаллик касб этади.

Коммунистик тарбия соҳасида аҳамияти оз, иккинчи даражали вазифалар йўқ. Бир бутун тарбия ишига зиён етмаслигини ўйлаб, замондошимизнинг шахсини камол топтиришнинг бирон-бир жиҳатини ҳам эътибордан четда қолдирмаслигимиз муҳимдир. Айни шу боисдан ҳам Марказий Комитетнинг қарори КПСС XXV съезди йўл-йўриқларига тўла мувофиқ равишда бутун тарбия ишини йўлга қўйишга комплекс ёндашишни ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиянинг узвий бирлигини меҳнаткашлар турли группалари хусусиятларини ҳисобга олиб таъминлаш йўлларини ойдинлаштириб берди.

III.

Ўртоқлар! Партия XXV съездидаги ҳисобот докладида, Марказий Комитетнинг қарорида тарбиянинг **сўз билан ишнинг бирлигидан** иборат ленинча ҳаётий муҳим принципига эътибор қаратилади. Бу принцип ҳаққўйлик, принципиаллик, реалистлик билан чамбарчас боғланган, бу эса ленинча партиявий пропагандани енгилмас пропагандага айлантиради. «Агар биз ҳатто энг аччиқ ва оғир ҳақиқатни тўппа-тўғри айтишдан қўрқмасак, — деб таъкидлаган эди В. И. Ленин, — биз ҳамма ва ҳар қандай қийинчиликларни енгишни ўрганамиз, албатта ва ҳеч сўзсиз ўрганамиз».

Лениннинг бу йўл-йўриқлари ҳаммага яхши маълум. Бироқ, афсуски, амалда шу йўл-йўриқларни бузаётган, оғизда бир гапни айтиб, амалда бошқа иш қилаётган, ўйламай-нетмай ҳар қандай мажбуриятларни олаверадиган, аммо уларни бажармайдиган, ҳал этилмаган муаммоларни, ўткир масалаларни ҳас-пўслашга, четлаб ўтишга уринадиган, реал ҳаётдаги мавжуд камчиликлар ва қийинчиликларни яширадиган кишилар ҳали ҳам бор. «Бундай ёндашиш, дабдабабозликка мойиллик, — деб уқтирилади Марказий Комитетнинг қарорида, — ишга ёрдам бермай, балки муштарак вазифаларимизнинг ҳал этилишини қийинлаштиради» холос. Танқид ва ўз-ўзини танқид ҳурмат қилинаётган, жамоат ишлари етарли даражада ошкора олиб борилаётган жойларда омманинг активлиги очиқдан-очиқ зарар етказилади. Омманинг активлиги эса социалистик тузум куч-қудратининг муҳим манбаидир».

Сўз билан ишнинг бирлиги, иш воситаси билан агитация қилиш инсоннинг онги ва кайфиятига самарали таъсир ўтказишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади.

Сабот билан кун сайин иш олиб бориш ўрнига сафсатабозлик ҳукм сурган жойда, амалий тадбирлар кўриш ўрнига ваъз-насиҳатга берилган жойда, иқтисодий тежаш тўғрисидаги лекциядан кейин одамлар завод ҳовлисида занг босиб ётган металлни ва ташландиқ станокни кўрадиган жойда, энг оддий тартибнинг йўқлиги дабдабали ваъдалар ва қуруқ гап-сўзлар билан яшириб келинаётган жойда тарбиявий сўзнинг маъноси ва аҳамиятига жиддий путур етади.

Конкрет ҳаракат, реал иш тарбиявий ишнинг олий натижасигина бўлиб қолмай, шу билан бирга тарбиянинг ўзидаги энг қудратли омил ҳамдир. Шу боисдан ҳам партия ғоявий-тарбиявий ишни кучайтиришда бутун куч-ғайрат меҳнат коллективида, Л. И. Брежнев таъбири билан айтганда: «сиёсат ва экономиканинг катта тушунчалари амалиёт тилига ўтказиладиган, одамларнинг турмушга, жамиятга муносабати кўп жиҳатдан шаклланадиган» жойда жамланишини талаб қилади.

КПСС Марказий Комитетининг қарори раҳбар кадрларнинг хўжалик фаолияти тарбиявий оқибатлари учун, илғор тажрибанинг, социалистик мусобақанинг, меҳнатни ташкил этишдаги илғор формаларнинг тарбиявий имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш учун бўлган масъулиятини оширишга эътиборни жалб қилади. Корхона иш практикасининг ўзи меҳнаткашларнинг самарадорлик ва сифат учун, интизомни мустаҳкамлаш учун, топширилган ишни бажаришдаги масъулият учун, социалистик мулкни тежаб-тергаб ва эҳтиёт қилиб асраш учун курашини рағбатлантириши керак.

Илмий асосда ташкил этилган меҳнатнинг катта тарбиявий кучи борлигини, аниқ қилиб белгилаб берилган ҳамда материал-ташкилий ва маънавий-сиёсий жиҳатдан пухта таъминланган ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал этиш давомида совет кишисининг меҳнатга онгли, ижодий муносабати, ижтимоий активлиги, юксак ахлоқи камол топишини доимо эсда тутиш керак. Партия ана шу фазилатларни вояга етказиш учун жавобгарликни партия ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда хўжалик кадрлари зиммасига ҳам юклайди.

Корхоналарнинг раҳбарлари тарбиявий тадбирларда бевосита қатнашишлари керак. Партия бунга катта аҳамият бермоқда. Бироқ, ташкилий ва хўжалик ишининг ўзидан келадиган тарбиявий наф — асосий кўрсаткичдир. Хўжалик кадрлари ўз фаолиятининг тарбиявий оқибатларини ҳисобга олмаётган жойларда омманинг ижодий ташаббуси тўла-тўкис намоён бўлмаётганини, онгли интизом ўрнини расмиятчилик олаётганини, коллективда кўнгилдагидек маънавий-руҳий иқлим вужудга келмаётганини, пировард натижада ишлаб чиқариш натижаларига ҳам зиён етаётганини тажриба кўрсатиб турибди.

Инсоннинг қобилиятлари рўёбга чиқишига ёрдам берадиган, уни меҳнатга ва ижтимоий активликка рағбатлантирадиган муҳитнинг вужудга келтирилиши кўп жиҳатдан коллективнинг раҳбарига боғлиқ. Бунда раҳбар ходимнинг ўзи ишга ижодий ёндашиши, билимдонлиги ва ташаббускорлиги, юксак партиявий масъулиятни сезиши, одамлар билан муомалада одмилиги ва дилкашлиги, уларнинг манфаатлари ва эҳтиёжларини чуқур билиши, ҳалоллиги, принципиаллиги, камтаринлиги билан ажралиб туриши керак. Шундай раҳбаргина коллективни ўзига эргаштириб бориши, унинг олдига давлат топшириқларини ва социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажариш билан боғлиқ бўлган мураккаб вазифаларни қўйишга қодирдир. Коллективнинг партия ва касаба союз йиғилишларида хўжалик раҳбарларининг мунтазам амалий ҳисобот беришлари катта тарбиявий ва сафарбар этувчи аҳамиятга эга бўлади.

Бригадалар, фермалар, ишлаб чиқариш участкалари — тарбиявий ишнинг муҳим бўғинидир. Бу ердаги ҳар бир киши кўзга кўриниб туради, бу ерда ходимнинг нималарга қодирлигини аниқлаш, унинг шахсий қобилиятларини ҳисобга олиш осон бўлади. Ишлаб чиқаришга келаётган ёшларни тарбиялаш тўғрисида гапирганда, бошланғич меҳнат коллективларининг ва қуйи партия бўғинларининг партия группаларининг раҳбарларига нисбатан талабчанлик анча ошади. Шу сабабли мастерлар, бригадирларни, партия группаларининг бошлиқларини, касаба союз ва комсомол группа ташкилотчиларини танлаганда уларнинг инсоний фазилатларини, обрў-эътиборини, партия сўзини ҳар бир киши онгига сингдириш маҳоратини ҳисобга олиш зарур.

Ҳозирги вақтда социалистик мусобақанинг, меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатининг иқтисодий жараёнларга, ижтимоий ҳаётнинг кўпгина ҳодисаларига таъсири кучайиб бораётганлиги тобора равшан бўлиб бормоқда. КПСС Марказий Комитети шуни таъкидлайдики, новаторларнинг рекорд кўрсаткичлари шунчаки бир мақсад эмас, балки омманинг меҳнат ғайратини, меҳнат унумдорлигини жадаллаштиришга сафарбар қилишнинг жуда муҳим воситасидир, самарадорлик ва сифатни оширишнинг қудратли резервидир. Мусобақа расмий тарзда олиб борилмаётган, мусобақага ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг таъсирчан воситаси деб қаралаётган жойларда унинг тарбиявий роли, айниқса, яққол намоён бўлаётганлигини тажриба кўрсатди: социалистик мусобақанинг пухта ташкил этилган механизми меҳнатда юксак натижаларни таъминлабгина қолмай, ибрат олса арзийдиган намуналарни ҳам юзага келтиради.

Аммо айрим корхоналарнинг раҳбарлари меҳнатни яхши ташкил этишга асосий эътиборни бермай, ўз фаолиятининг нуқсонларини яширишга интилиб, планларни камайтириш йўли билан уларни қайта кўриб чиқишга интилаётганлигини, баъзан қилинмаган ишларни қилинди деб кўрсатиш, давлатни алдаш йўлига ўтаётганлигини кўрсатувчи фактлар ҳамон тугатилган эмас. Бундай шароитда ишларнинг аҳволи юзаки яхши бўлиб кўриниши бевосита иқтисодий зарар етказишдан ташқари социалистик мусобақа ғоясининг обрўсини тўкади, меҳнаткашларни тарбиялаш ишига катта зарар етказади. Бундай практика қонун кучига эга бўлган планга муносабатга ҳам зиддир.

Ҳар бир коллектив ва ҳар бир ходим ихтиёримиздаги имкониятлардан онгли равишда, партия билан ҳукумат кўрган тадбирларнинг моҳияти ва мақсадларини чуқур англаб фойдаланган тақдирда, улар улкан халқ хўжалик механизми ишидаги ўз ролини равшан тасаввур этган тақдирдагина бу имкониятлар тўла-тўкис рўёбга чиқиши мумкин. «Масала шундан иборатки, онгли ишчи ўзини ўз заводида фақатгина хўжайин деб ҳис қилиб қолмасдан, балки мамлакатнинг вакили эканлигини ҳам, ўз устидаги масъулиятни ҳам ҳис қилсин» — деган эди В. И. Ленин. Совет кишиларининг юксак ахлоқий фазилатлари, уларнинг сиёсий маданияти айни ишга, топширилган иш соҳасига, ўзининг ижтимоий бурчига бўлган муносабатида намоён бўлади.

Бу йилнинг шароитлари саноат ва, айниқса, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши учун нақадар мураккаб бўлганлиги ҳаммамизга яхши маълум. Қаҳратон қиш, сўнгра мамлакатнинг бир қанча районларидаги қурғоқчилик миллион-миллион меҳнаткашларнинг зўр ғайрат билан ишлашини талаб қилди. Зотан биз совет кишилари заводларда, шахталарда ва электр станцияларида, дала ва фермаларда, қурилишларда, мамлакатимизнинг ҳамма жойларида 1979 йил планларини ва ўз социалистик мажбуриятларини бажариш учун ўз бурчини нақадар юксак даражада англаб, фидокорона меҳнат қилаётганликлари билан ҳақли равишда фахрлана оламиз.

Кечагидек, бундан аввалги беш йилликдагидек ҳозир ҳам собитқадам идеология, оммавий-сиёсий иш халқ хўжалигидаги барча вазифаларни ҳал этишда энг муҳим омилларнинг биридир. В. И. Лениннинг социализм шароитидаги иқтисодий қурилишда «Агитация ва пропаганда жуда катта роль ўйнайди ва унинг роли тобора кучайиб боради» деб донишмандлик билан айтган сўзлари қайта-қайта тасдиқланмоқда.

IV.

Ўртоқлар! Марказий Комитетнинг қарорини бажариш соҳасидаги ишда оммавий пропаганда ва ахборот воситаларимиз муҳим роль ўйнаши лозим. Партия, унинг Марказий Комитети **матбуотни, телевидение ва радиоэшиттиришни** ҳамиша қудратли идеология қуроли деб, оммани коммунистик руҳда тарбиялаш ва ташкил этишнинг беназир воситаси деб, жамоатчилик фикрини шакллантиришнинг муҳим омили деб билиб келдилар ва ҳозир ҳам шундай деб биладилар. Аслини олганда идеология вазифаларининг ҳамма соҳалари оммавий пропаганда ва ахборот воситаларига бирон-бир тарзда хосдир. Газетада босилган, эфирда янграган сўз халқимиз орасида катта обрў қозонади.

Шу билан бирга босма ва радио-телевидение пропагандамизнинг умумий савияси кўлами ва мураккаблиги жиҳатидан ўсиб бораётган коммунистик қурилиш вазифаларига, совет кишиларининг ошиб бораётган маълумоти ва маданиятига, халқаро майдонда кескинлашган идеология курашига мувофиқ ҳолга келтирилиши лозим.

Бизнинг оммавий пропаганда ва ахборот воситаларимиз ўз материалларининг конкретлилиги, мазмундорлиги, оперативлиги, партиявий эҳтирослилигини ва шу асосда ўз чиқишларининг таъсирчанлиги, самарадорлигини анча кучайтирган тақдирдагина партия билан халқ олдидаги ўз бурчини бажариши мумкин.

Матбуотнинг, оммавий пропаганда бошқа воситаларининг таъсирчанлиги, аввало ютуқларимизни, илғор тажрибани, энг яхшиларнинг намунасини моҳирона пропаганда қилишдир. Шу билан бирга илғор тажрибани кўрсатганда унинг моҳиятини очиб бериш, миллион-миллион кишиларни шу тажрибага қизиқтириш, уни амалда кенг оммалаштиришга ёрдам бериш лозим.

Партия, совет, касаба союз ва аввало хўжалик органлари социалистик мусобақа якунлари анализ қилинган, қўшимча резервлар очиб берилган, бошқариш, меҳнатни ташкил қилишнинг, янги техникани жорий этишнинг илғор методлари, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш йўллари оммалаштирилган матбуот материалларига эътибор билан қарашлари лозим. Илғор тажрибани, новаторларнинг методларини пропаганда қилувчи материалларга эътиборсизлик ҳам хўжасизликнинг ўзгинаси, ишлаб чиқаришнинг фойдаланилмаган резервлари демакдир.

Партия комитетлари матбуот, телевидение, радионинг самарадорлиги тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишлари лозим. Бу ғамхўрлик журналистларнинг ғоявий етуклигини, принципиаллиги ва профессионал дадиллигини, уларнинг ҳаётга, ишлаб чиқариш, экономика ва маданиятнинг мураккаб проблемаларига жамият фойдаси йўлида актив аралашишга тайёр бўлиб туришини тарбиялаш билан бевосита боғланган. Бу — редакцияларда чинакам партиявий, ижодий муҳитни вужудга келтириш тўғрисидаги, уларнинг ишидаги жамоатчилик асосларини ривожлантириш ҳақидаги ғамхўрликдир. «Ёзувчи билганини тўқийди, китобхон хоҳлаганини ўқийди», ҳеч кимнинг ҳеч ким билан иши йўқ, ҳамма бир-биридан мамнун деганларидек аҳвол рўй беришига тоқат қилиб бўлмайди. Журналистика — юксак ахлоқий-сиёсий ва ишчанлик фазилатларини, маънавий кучларни, энг муҳими эса, чуқур эътиқод ва жиддий билимни талаб қиладиган жанговар ишдир.

Ҳаётимизда ҳали бир талай ҳал этилмаган проблемалар, камчиликлар, баъзан эса социалистик турмуш тарзига зид келадиган яроқсиз ҳолатлар ҳам мавжуд эканлиги важидан ҳам матбуот органларининг ҳар қандай пассивлиги кўринишларига тоқат қилиб бўлмайди. Совет кишилари ишлаб чиқаришда ҳам, турмушда ҳам бундай ҳолатларнинг ҳаммасига дуч келмоқдалар. Башарти матбуот органи ўз ўқувчилари олдида обрў-эътибор қозонмоқчи бўлса, башарти журналистлар ўз профессионал бурчини қандай бажариш тўғрисида ўйласалар, улар жамоатчиликни тўлқинлантираётган масалаларни унинг ҳукмига мунтазам равишда ҳавола қилиб туриш зарурлигини унута олмайдилар ва унутмасликлари керак, нуқсонлар ва камчиликларга шиддатли ўт очишлари, янгиликни, илғор тажрибани қарор топтиришлари лозим. Ана шундагина матбуот омманинг жанговар ташкилотчиси ва тарбиячиси бўлиб муваффақият билан майдонга чиқиши, меҳнаткашларнинг куч-ғайратини камчиликлар ва қийинчиликларни бартараф этишга, коммунистик қурилишнинг хилма-хил вазифаларини ҳал этишга сафарбар қилиши мумкин.

Матбуот чиқишларининг таъсирчанлиги учун кураш — эълон қилинаётган материалларнинг ҳаққонийлигини, далил-исботлар билан асосланганлигини, шу куннинг талабига мос бўлишини, масалаларни ёритишда изчиллик ва партиявий принципиалликни таъминлаш демакдир. КПСС Марказий Комитетининг қарорида таъкидлаб ўтилганидек, бу ишда партия комитетларининг роли катта. Кўп нарса партия комитетларининг совет, хўжалик, касаба союз ташкилотлари ходимларини матбуотдаги танқидга тўғри муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашларига боғлиқ.

Партия Марказий Комитети ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев матбуотнинг танқидий чиқишларини қўллаб-қувватлаб ва лозим бўлган жойларда хўжалик раҳбарларининг, министрликлар ва идоралар ходимларининг камчилигини кўрсатиб, уларнинг зиммасига танқидга амалий иш билан жавоб бериш ва ишнинг аҳволини яхшилаш юзасидан тегишли чоралар кўриш масъулиятини юклаб, ҳақиқий намуна кўрсатмоқда. КПСС Марказий Комитети бу соҳада фактларни пухта текшириш ва ўрганишни, матбуотнинг танқидий сигналларига, умуман танқидга албатта дарҳол жавоб беришни; расмият учун жавоб ёзиб юбормай, балки амалий оқилона жавоб беришни талаб қилган В. И. Лениннинг йўл-йўриқларига амал қилмоқда.

Аммо журналистларнинг ўзлари ҳам юзаки ўткирлик, сенсация кетидан қувиш одатда танқидий чиқишларнинг моҳиятини пасайтиришини доимо эсда тутишлари керак. Танқидий сўзнинг сафарбар этувчилик аҳамияти, унинг амалий характери ва аниқ айбдорни кўрсатиши, унинг ҳар қандай лавозимдаги ходимларнинг бюрократизми, бепарволиги, лапашанглиги оқибатида ёки — кўпинча учраб тургандек — улар давлат манфаатларини эмас, балки маҳкамачилик ва маҳаллийчилик манфаатларини ҳимоя қилиш оқибатида келиб чиқадиган камчиликлар ва қийинчиликларни тугатишга қаратилганлиги — энг муҳим кўрсаткичдир.

Ҳар бир ишда, айниқса танқидда изчил бўлиш керак. Партия комитетлари, уларнинг матбуот органлари ҳамма ҳолларда камчиликларни тузатишга, шу камчиликларнинг келиб чиқиш сабабларини тугатишга интилишлари лозим. Башарти, масалан, газета ўз танқидий мақоласидан кейин кўрилган чораларни хабар қилмаса, газетхон мазкур газета қўллаб-қувватланмади, ўзи даъват қилган ишнинг амалга оширилишига эриша олмади, деган хаёлга боради. Мана шунда биз пропаганда, идеология борасида салбий натижа оламиз. Бу эса одамларнинг хафсаласини совитади, умидсизлик туғдиради.

КПСС Марказий Комитетининг қарорида оммавий пропаганда ва ахборот воситаларининг иш савияси ҳозирги замон талабларига мувофиқ бўлиши учун уларнинг редакциялари кўрадиган чоралар батафсил кўрсатилган. Шу чораларнинг реал амалга оширилишига талабчанлик ва сабот билан ҳаракат қилаётган партия комитетлари тўғри иш тутмоқдалар. Партия комитетлари ўз газеталари, радио ва телевидение фаолиятини қўллаб-қувватлаб ва кун сайин уларга йўл-йўриқ бериб туриш орқали матбуотнинг обрўсини оширибгина қолмай, район, область, республиканинг иқтисодий ва маданий тараққиётига ўзининг идеологик таъсири кучини ҳам кўпайтираётганлигини тажриба кўрсатиб турибди.

Телевидение ва радионинг чинакам беҳисоб киши кўрадиган ва тинглайдиган ҳужжатли, публицистик ва бадиий асарлари нақадар зўр тарбиявий таъсир ўтказиши тўғрисида алоҳида гапирмоқ керак. Бу муҳим соҳада талабчанликни камайтирмай тинимсиз иш олиб бориш, савияси паст, мазмуни бачкана эшиттириш ва кўрсатувлар томошабинни, айниқса ёш томошабинни дидига путур етказибгина қолмай, шу билан бирга ҳаёт ҳодисалари тўғрисида юзаки мулоҳаза юритишга, санъатга енгил-елпи қарашга ўргатиб қўйиши мумкинлигини эсдан чиқармаслик керак.

Ҳозирги шароитдаги **бадиий ижодкорлик соҳасининг** энг муҳим вазифалари тўғрисида бир неча оғиз сўз айтмоқчиман. Партия адабиётимиз ва санъатимиз асарларининг ғоявийлиги ҳамда бадиийлигини доимо узвий бир нарса деб, шу асарлар фазилатини баҳолашнинг яхлит мезони деб ҳисоблаб келади. Ҳаёт ҳодисаларини, социалистик воқеликни бадиий жиҳатдан идрок қилишни жамиятда содир бўлаётган иқтисодий, ижтимоий ва маънавий жараёнларни чуқур тушунмай туриб тасаввур этиб бўлмайдиган ҳозирги шароитда бу мезон икки ҳисса адолатлидир.

Адабиёт ва санъат арбоблари совет кишисининг маънавий дунёсини ривожлантиришга, уни ахлоқий камолотга эриштириш ва эстетик тарбиялашга катта ҳисса қўшмоқдалар. Адабиётимиз билан санъатимиз коммунизм бинокори бўлган ҳозирги замон қаҳрамонининг характерини тобора чуқур ва самарали тадқиқ этиш йўлидан, давримизнинг мураккаб актуал проблемаларига дадил мурожаат қилиш йўлидан бораётганини мамнуният билан айта оламиз.

Бироқ, сир эмаски, истеъдод билан яратилган юксак ғоявий романлар, пьесалар, фильмлар билан бир қаторда ҳали саёз асарлар ҳам пайдо бўлиб қолмоқда. Айрим ҳолларда майда темаларга, турмушни натуралистик тарзда тасвирлашга, мешчанларча бачкана эҳтирослар дунёсига берилиш тенденцияси кўриниб қолмоқда. Айрим асарларда ўтмиш тўғрисидаги тарихга зид, сохта тасвирлар, тарихдаги авантюрачи шахсларга ғалати қизиқишлар, ҳозирги замон тўғрисидаги енгил-елпи мулоҳазалар учраб турибди. Бундай ҳодисалар ижодий ташкилотларнинг ва уларнинг матбуот органларининг диққат марказларидан четда қолмаслиги керак.

КПСС Марказий Комитетининг қарорида ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, театр ва кино арбоблари, журналистлар ижодий активлигини ривожлантириш, уларни юксак ғоявийлик, гражданлилик руҳида тарбиялаш билан бевосита боғлиқ қилиб қўйилган. Бу эса ижодкор зиёлиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашни ва уларга марксча-ленинча таълим беришни янада такомиллаштириш вазифасини биринчи ўринга чиқариб қўяди. Ижодий союзлар санъаткорнинг ғоявий билим доирасини ҳар томонлама кенгайтиришга, унинг маҳоратини оширишга, унинг диққат-эътиборини ижтимоий салмоқли проблемаларга қаратишга ёрдам беришлари керак.

V.

Ўртоқлар! Биз КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан партия ташкилотлари ишларининг дастлабки якунлари ҳақида сўз юритяпмиз. Партия талаблари характерини чуқур тушуниб олиш ва уларни амалга ошириш юзасидан иш бошлаш билан боғлиқ фақат дастлабки, лекин муҳим босқич босиб ўтилди.

Коммунистлар, меҳнаткашлар қарорни ишчанлик билан муҳокама қилганликларини қониқиш билан таъкидлаб ўтиш мумкин. Бунда партия комитетларимизнинг хизмати шубҳасиз катта бўлди. Москва, Ленинград, бир қатор республика, ўлка ва областларнинг партия ташкилотлари қарорни амалга ошириш юзасидан катта ишларни авж олдириб юбормоқдалар.

Аммо ҳар қандай қарор, ҳатто ғоят етук қарор ҳам изчил амалга оширилгандагина ҳамда у ёки бу ташкилотлардаги, меҳнат коллективларидаги ишнинг аҳволига конкрет ижобий таъсир кўрсатганидагина, воқеаларнинг боришини йўналтиришга қодир реал кучга айланиши мумкинлигини ҳисобга олган ҳолда иш тутиш муҳимдир. КПСС Марказий Комитети авж олдириб юборилган ишнинг самарадорлигини худди ана шу позицияда туриб баҳолайди. Коммунистлар қарорни бажариш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаб олар эканлар, улар бу иш навбатдаги кампанияга айлантириб юборилмаслиги тўғрисида қайғураётганликларини изҳор этдилар. Бундай қайғуриш сўзсиз тўғридир. Эндиликда ғоявий-тарбиявий ишни амалий ташкил этиш, идеологик фаолиятни координациялаш алоҳида аҳамият касб этаётгани бежиз эмас. Гап бутун оммани ўзимизнинг ғоявий таъсиримиз билан қамраб олишимиз ва айни пайтда алоҳида-алоҳида ҳар бир киши қалбига йўл топишимиз лозимлиги ҳақида бормоқда. Бу эса идеологик, тарбиявий таъсир кўрсатишнинг барча воситаларидан моҳирона фойдаланишни тақозо этади. Одатда, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, меҳнат коллективлари, оила ва мактаб, маъмурият ва жамоатчилик якдил иш олиб борган, идеологик йўл-йўриқлар меҳнат, ўқиш, маиший турмуш соҳаларидаги амалий ишларда собитқадамлик билан рўёбга чиқарилаётган жойларда муваффақиятга эришилади. Шу муносабат билан партия комитетларининг идеология комиссиялари ролини, шунингдек тарбиявий ишнинг энг яхши тажрибасини ёйишнинг мунтазам йўлга қўйилган системаси ролини таъкидлаб ўтмоқ керак.

Мазкур қарорни бажариш соҳасида партия комитетларининг фаолиятини таҳлил этиш шуни кўрсатмоқдаки, бу ишнинг ўзида ҳам қарорда таъкидлаб ўтилган худди шу нуқсонлар ҳамон учраб туради, бу эса ғоявий таъсир кўрсатишнинг самарадорлигини жиддий равишда пасайтиришга олиб келади. Бу ҳақда коммунистлар ва партиясизлар Марказий Комитетга ёзишмоқда, ўзларингизга яхши маълумки, бу ҳақда партия матбуотимизда ҳам материаллар босилиб турибди.

Бир қатор ташкилотларда қарорнинг аҳамияти ва бу қарорни бажариш лозимлиги ҳақидаги гаплар реал тадбирлар билан, худди шу корхона ё муассасадаги аҳволнинг танқидий таҳлили билан мустаҳкамланмаяпти. Кўпинча «мавжуд нуқсонлар ҳақида»ги мавҳум мулоҳазалар билан чекланиб қолмоқдалар, умумий гаплар мафтуни бўлиб, сўз ва иш бирлигини таъминламаяптилар. Чунончи, «Правда» газетаси хабар қилганидек, КПСС Марказий Комитетининг қарорини СССР Госстройи коллегияси худди шундай руҳда муҳокама қилган.

Тарбиявий ишни ҳар томонлама яхшилаб, идеология ишидаги илғор тажрибани ёйишга кунт билан эриша бориб, дабдабабозликдан ҳамиша эҳтиёт бўлиш керак, чунки дабдабабозлик муқаррар равишда расмиятчиликка олиб боради, ташаббусга имкон бермайди. Шунингдек, тарбия жараёнига соф миқдор, расмий ўлчов ва баҳолар билан ёндашишга интилиш ҳам ишга жиддий зарар келтиради. Ишни шу тариқа сийқалаштириш, унга маҳкамачилик, бюрократик ёндашиш оқибатида фақат ўтказилган тадбирларнинг сонигина диққат марказида қолади. Ҳаққоний равишда тарбиянинг хўжакўрсинга деб аталган бундай системаси, Лениннинг ибораси билан айтганда «ўз умрини тугатган, алмисоқдан қолган ва жонсиз» система асло ғоявий-тарбиявий ишда муваффақиятга эришишга имкон бермайди.

Ишга чинакам ижодий ёндашиш билан партия идеология ишининг ишлаб чиқилиб, практикада синовдан ўтган форма ва методларига нигилистик муносабатда бўлиш ўртасида ҳеч қандай умумийлик йўқ. Тарбиявий ишдаги расмиятчилик унинг катта камчилиги бўлиб, бу камчилик яшовчан ва кўп қиёфали эканлиги сир эмас, ахир. Кўпинча бундай расмиятчилик ушбу мураккаб ва нозик соҳага турли-туман сунъий янгиликларни тиқиштириш заминида ҳам ўсиб чиқади. Бундай сунъий янгиликлар фақат юзаки қараганда самарали метод ва усуллардек туюлиб, шовқин-сурон ҳамда вайсақилик туғдиради, бу нарса коммунистик тарбиянинг характери ва руҳига қатъиян зиддир.

У ёки бу регионадаги, у ёки бу социал группадаги тарбиявий фаолиятнинг хусусиятларини тўлароқ ҳисобга олишга имкон берадиган янги иш формаларини топиб, улардан кенг фойдаланиш муҳимдир. Масалан, ягона сиёсий кунларнинг ўтказилаётганлиги тарбия ишининг таъсирчанлигини оширишга жиддий ёрдам бермоқда. Бир қатор шаҳарлар ва областларнинг партия комитетлари иш тажрибаси шундан далолат бермоқдаки, бундай сиёсий кунлар яхши уюштирилган жойларда аҳолининг кўпинча етарли эътибор берилмайдиган группаларини ҳам қамраб олиш, меҳнаткашларни тўлқинлантираётган масалаларни яхшироқ ҳис этиш, бу масалаларга ишонарли жавоблар бериб идеология ташкилотларига, шунингдек бошқа ташкилотларга ҳам тегишли тавсияномалар ишлаб чиқиш имкониятини беради.

Тарбиявий ишдаги муваффақият кўп жиҳатдан активга, жамоатчилик фикрига таяниб иш кўришга боғлиқ. В. И. Ленин совет қонунчилигининг ҳар қандай бузилишларига ва айниқса жиноятчиликка нақадар муросасиз муносабатда бўлганлиги, унга қарши шафқатсиз кураш олиб бориш, бу ишга меҳнаткашларнинг кенг оммасини янада актив жалб этиш лозимлигини талаб қилганлиги маълум.

Партия ҳозирги вақтда ҳам масалани худди шу тахлитда қўймоқда. КПСС Марказий Комитетининг «Ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш соҳасидаги ишни яхшилаш ва ҳуқуқни бузишларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида» яқинда қабул қилинган қарори жиноятчилик ва жамиятга қарши бошқа ҳодисаларга қатъиян барҳам бериш учун янада қатъий кураш олиб бориш лозимлигини тақозо этади.

Социалистик ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш учун кураш — партиянинг ташкилотчилик ва идеология ишининг ажралмас таркибий қисмидир. Ўсмирлар орасида тарбиявий иш олиб боришни кучайтириш ҳамда ҳуқуқни бузишнинг олдини олишга, бунда оила, мактаб, коллективнинг ролини оширишга алоҳида эътибор берилиши лозим.

Баъзи партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари жиноятчиликка қарши кураш масалаларининг ғоят муҳимлигига етарли баҳо бермаяптилар, тарбиявий иш арсеналидаги мавжуд воситалардан, профилактик чоралардан суст фойдаланаяптиларки, бу билан келишиб бўлмайди. Ҳуқуқни бузишларга қарши курашда милиция прокуратура ишида ҳужумкорлик ҳамиша ҳам етишмайди. Баъзи жойларда мешчанлик ахлоқи ва хусусий мулкчилик психологиясининг кўринишларига синфий-сиёсий баҳо бериш ўтмаслашиб қолганлигини ҳам айтиб ўтиш керак.

Хуллас, таъсир ўтказишнинг барча воситалари, коллектив куч-ғайрати меҳнат ва социалистик мулкка, ўзининг жамоат бурчига ҳалол муносабатда бўлиш, коммунистик ахлоқ принциплари ҳар бир кишининг шахсий эътиқоди, ахлоқ нормаси бўлиб қолишига қаратилиши лозим.

Оммавий ахборот воситаларимиз қарорни пропаганда қилиш ва амалга ошириш учун курашнинг ташаббускорлари бўлиб чиқаётганликлари маъқуллашга сазовордир. Газеталар, телеэшиттиришлар, радиопрограммалар мазмунан чуқур, қизиқарлироқ, жонлироқ ва ўткирроқ бўлиб қолди, яна энг муҳими — инсонга яқин бўлиб қолди. Ахборотлар мазмундор, тематик жиҳатдан ранг-баранг бўлиб қолди. Йирик проблематик ва танқидий материаллар кўпайди. Ўқувчиларнинг хатларидан фойдаланиш яхшиланди.

(Давоми тўртинчи бетда).

БУТУН ПАРТИЯНИНГ ИШИ

(Боши иккинчи ва учинчи бетларда).

«Правда», «Известия», шунингдек «Советская Россия» ва бошқа баъзи газеталарнинг саҳифаларида муҳим социал иқтисодий масалаларнинг қўйилиши ва ёритилиши мазмундор бўлиб қолганлигини қониқиш билан таъкидлаш мумкин. Уларда ишлаб чиқариш ҳаёти ва турмушнинг актуал масалалари, ахлоқ ва одоб мавзулари кўтариб чиқилмоқда. Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг «Проблемалар, изланишлар, ечимлар», «Сизларнинг илтимосингизга кўра учрашувлар» ва бошқа эшиттиришлари ғоят кенг аудиторияга мўлжалланган. Марказий Комитет қарорида талаб қилинганидек, бундай эшиттиришларга йирик хўжалик ходимлари, таниқли олимлар, мутахассислар, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари жалб этилмоқда. Улар бу эшиттиришларда меҳнаткашларнинг саволларига, шу жумладан совет кишиларининг асосли эътирозлари ва қонуний талабларига жавоб бермоқдалар, камчиликлар қандай қилиб тузатилаётганлигини, корхоналар ва тармоқлар иши самарадорлиги ва сифатини ошириш истиқболлари қандай бўлишини сўзлаб бермоқдалар.

Социалистик мусобақани ёритишда мавҳумий чақириқлар сезиларли равишда камайди. Матбуот ҳаққоний равишда ишнинг самарали синалган методларини танлаб олган коллективлар мусобақасини пропаганда қилишга кенг ўрин бермоқда. Чунончи, газеталар, телевидение, радио ёрдамида маҳсулот сифатини бошқаришнинг Львов системасини қўлланаётган коллективларнинг мусобақаси, Шчекино, Ипатово, Ямполь методлари бўйича ишлаётганлар, Н. Злобин методи бўйича ишлаётган бинокорлик бригадалари, шунингдек Саян — Шушенск ГЭСини бунёд этиш билан боғлиқ бўлган масалаларни комплекс ҳал этиш юзасидан иш олиб бораётган Ленинград ва Красноярск корхоналарининг тажрибаси кенг ёйилмоқда.

Бу борада ўсиш шубҳасиз бор. Лекин ҳамон етарли асосланмаган, ёхуд нуқул расмиятчилик учун янгиликлардан иборат масалалар атрофида шовқин-сурон практикасига барҳам берилганича йўқ.

Умуман, ҳозир барча матбуот органлари, пропаганда воситалари қарорда илгари сурилган вазифаларни чуқур, ҳар томонлама амалга оширишга киришдилар, деб айтиш қийин. Редакциялар ҳамон материалларнинг сифатини яхшилаш, ахборотнинг оперативлигини таъминлаш, реал таъсирчанлигини оширишга дадил эришаётганлари йўқ.

Шунингдек, қарорнинг ахборотни табақалаштирилган ҳолда тарқатиш ҳақидаги, матбуот органларининг ўз «юзи», ўзининг асосий мавзулар доираси бўлиши зарурлиги ҳақидаги жанрларни ранг-баранг қилиш, материалларнинг услуби ва тили ҳақида қайғуриш тўғрисидаги талаблари бажариб бўлинди, деб бўлмайди. Масалан, «силжитиш лозим», «кўтариш керак», «куч-ғайратни ошириш даркор» сингари шунчаки даъватлар сарлавҳаларда ҳамон кўплаб учраб турибди. Бундай даъватлар ҳадеб такрорланавергач, сийқалашиб кетиб, иш бермай қўяди. Бундай тантанабозлик ўрнига меҳнат ташаббусларининг, зарбдор иш методларининг мазмуни ва моҳияти ишонарли тарзда очиб берилса яхши бўларди. Шу жиҳатдан олганда бизга тўпланган тажрибанинг ҳар бир мисоли, меҳнаткашлар ватанпарварлик ташаббусларининг ҳар бир кўриниши қизиқарлидир.

Матбуот, телевидение ва радиода нисбатан қисқа вақт ичида **ташқи сиёсат пропагандасини** кенгайтириш ва чуқурлаштириш бўйича муайян иш қилинди. Телевизион экранда ҳар куни янги ахборот-публицистик эшиттириш бериб борилмоқда. Унда оперативлик ҳам, сиёсий анализнинг конкретлиги ҳам узвий боғлангандир. Жаҳон эфирида Москва радиосининг инглиз тилида эшиттириш олиб борувчи хизмати барча қитъаларда янграб турибди. Москванинг халқаро аудиторияси анчагина кенгайди.

Оммавий ахборот ва пропаганда воситаларимиз, идеология муассасаларимиз бундан буён ҳам пропаганда ва контрпропагандани ҳар томонлама такомиллаштиришлари, совет сиёсий ва ижтимоий тузумининг муваффақиятлари ва афзалликларини, КПСС ва Совет давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсатини ишонарли тарзда кўрсатиб беришлари лозим. Асосий инсоний ҳуқуқлар — меҳнат қилиш, илм олиш, бепул медицина хизмати кўрсатиш, уй-жойли бўлиш ҳуқуқи Совет Иттифоқида гарантиялаб қўйилгани ҳолда бундай ҳуқуқлар Америка Қўшма Штатларида, бошқа капиталистик давлатларда йўқ. Ана шу ҳуқуқларни кенг пропаганда қилиш лозим.

Пропагандамиз жаҳонда юз бераётган ўзгаришларни сезгирлик билан қайд этиши, ҳар қандай иғвогарликларга ва бўҳтонларга асосли ва ўз вақтида зарба бериши, душман пропагандасининг сохталигини фош этиши лозим. Бунда шу нарсани назарда тутиш керакки, ғоявий душман, унинг махсус хизматлари туҳматдан иборат тинимсиз пропаганда кампанияларини олиб бормоқда, бу кампаниялар кўпинча СССРга ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши психологик уруш характерида бўлиб, улар тўғридан-тўғри иғвогарликлардан қилишдан ҳам тоймаяптилар. Империалистик реакция кескинликни юмшатиш руҳини барбод қилиш, жаҳонни «совуқ уруш» даврига буриб юборишга интилмоқда. Худди шу ифлос мақсадни кўзлаб Совет Иттифоқида гўё инсон ҳуқуқи ва эркинликлари бузиляпти деган проблема «ихтиро» этилди. Бу туҳмат ва уйдирмалар кампанияси сўниб бораётган бугунги кунда ғанимларимиз бошқа сабабларни изламоқдалар, бошқа йўллардан фойдаланмоқдалар, улар ҳеч нимадан қайтмаяптилар. Биз ғанимларнинг ҳар қандай кўринишдаги иғвогарликларини ҳам фош эта билишимиз керак.

Совет кишиларида сиёсий ҳушёрликни, ўткир синфий туйғуни, ғоявий жипслик ва эътиқодни, тузумимиз ва ғояларимизнинг устунлигини англаш, Ватанни, социализмнинг революцион ғалабаларини ҳимоя қилишга шай туришни изчил тарбиялашимиз керак. Биз эксплуатация, эзиш ва зўрлаш системаси бўлган капитализмнинг иллатларини моҳирона, малакали ва ишонарли тарзда очиб ташлашимиз, оммавий ишсизлик, чорасиз қашшоқлик нима эканлигини ҳаётий мисолларда, конкрет инсонлар қисматида кўрсатиб беришимиз, империализмнинг ҳукмронлигига реал хавф-хатар таҳдид этганида империалистик буржуазия қандай қонли жиноятларгача боришини кўрсатиб беришимиз керак.

Реал социализм муваффақиятларини мунтазам равишда кўрсатиб бориш, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг халқлари билан, халқаро ишчилар синфи, миллий озодлик ҳаракати билан интернационал бирдамликни мустаҳкамлаш керак. Оммавий ахборот воситаларининг доимий вазифаларидан бири — социалистик мамлакатлар ҳаётини бутун ранг-баранглиги билан ёритишдан, қардош партияларнинг актуал ижтимоий проблемаларни ҳал этишдаги конкрет ижобий тажрибасига, қардош давлатларнинг сиёсий, идеологик, иқтисодий ҳамкорлигига, улар муносабатларининг теппа-тенг ва ўзаро фойдали характерини очиб беришга алоҳида эътибор қилиш лозим. Шунингдек, қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг империализмга ва янги уруш хавфига қарши, коммунизм идеаллари учун, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг туб манфаатлари учун, социал тараққиёт учун олиб бораётган фидокорона курашини кўрсатиб бериш ҳам муҳимдир.

Халқаро майдонда идеологик курашнинг кескинлашуви ташқи сиёсат пропагандамизни янада такомиллаштиришни ва шу билан бирга мамлакат ичкарисида ғоявий-тарбия савиясини оширишни тақозо этади. Гап коммунистик эътиқодни тарбиялашни кучайтириш ҳақида, буржуа идеологиясига муросасиз бўлиш, ғоявий душманнинг барча кирдикорларига қатъий, тагзаминли зарба бериш маҳорати ҳақида бормоқда.

* * *

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори партиянинг ижтимоий ҳаётнинг бу ғоят муҳим соҳасидаги фаолиятининг асосий йўналишларини белгилаб беради. Бу фаолиятда муваффақият қозонишнинг асосий шарт-шароитларидан бири ленинча иш услуби — ижтимоий ҳодисаларнинг моҳияти ва характерини чуқур марксча-ленинча тушунишга асосланган ижодий иш услуби бўлиб, расмиятчилик ва кампаниячилик унга ётдир.

Идеология кадрлари учун ана шу услубга амал қилиш — бутун ғоявий-сиёсий ишни яхши, чинакам ташкил қилиш ва мувофиқлаштириб олиб боришни таъминлаш, барча идеология ташкилотлари ва тарбия воситаларининг фаолиятига собитқадамликни бахш этишдангина иборат бўлиб қолмай, балки ҳамиша бу ишнинг ичида бўлиш, унинг реал натижаларини кузатиб бориш, меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган маънавий эҳтиёжларига жавоб беришни ҳам тақозо этади.

Барча партия комитетлари идеологик фаолиятнинг перспектив комплекс планларини ишлаб чиқиб, тасдиқладилар ва амалга ошира бошладилар. Энди ижрони текширишни йўлга қўйиш, партия комитетлари диққат-эътиборидан бутун коммунистик тарбия ишининг бирорта ҳам йўналишини, бирорта ҳам соҳасини қочирмаслик зарур. Худди шундай идеологик кадрлар билан мунтазам ишлаш ҳам бу ташкилотчилик фаолиятининг ажралмас таркибий қисми бўлмоғи керак. Партия ушбу кадрларга ишончни топширилган иш учун юксак талабчанлик билан бирга қўшиб олиб бориш, уларнинг ўқувини анча яхшилаш ҳамда ички ва халқаро ҳаётнинг актуал проблемаларига қаратиш лозим деб ҳисоблайди.

Идеология кадрларининг кўп миллионли армияси партия ва халқнинг юксак ҳурмати ва меҳр-муҳаббатини қозонган. Улар ўзларининг кучлари, билимлари ва қобилиятларини оммага сиёсий таълим бериш ишига, уларда юксак ахлоқий фазилатларни, халқимизнинг маънавий ва сиёсий маданиятини барқ урдиришга бағишлаган кишилардир.

КПСС Марказий Комитетининг қарорини амалга ошириш мураккаб, чинакам ижодий ишдир. Биз, коммунистлар **«албатта олға қараб боришимиз, албатта кўпроқ натижаларга эриша боришимиз**, албатта енгилроқ вазифалардан оғирроқ вазифаларга ўта боришимиз керак», — деган ленинча васиятни бирор дақиқа ҳам унутмаслигимиз лозим. «Бусиз умуман ҳеч қандай прогресс бўлиши мумкин эмас, социалистик қурилишда ҳам прогресс бўлиши мумкин эмас», — деб таъкидлаган эди Ленин. Марказий Комитетнинг ижодий муттасил ривожланиб бораётган марксизм-ленинизм ғоялари билан суғорилган қарорининг мазмуни ва руҳи зиммамизга шу вазифаларни юклайди, мамлакатдаги мавжуд қулай сиёсий вазият ана шунга имкон беради.

Ўртоқлар! Партия сўзини оммага етказишдан, миллион-миллион кишиларни марксизм-ленинизм ғояларига садоқат руҳида, коммунизмнинг ўлмас идеалларига садоқат руҳида тарбиялашдан кўра олижаноб вазифа йўқ. Биз коммунистик тарбия — коммунизм учун курашнинг муҳим фронти деб ҳақли равишда айтмоқдамиз. КПСС Марказий Комитетининг қарорларини амалга ошириш меҳнаткашларни тарбиялаш соҳасидаги фаолиятни такомиллаштириш, коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар қозонишга қаратилган, омма орасида олиб бориладиган бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишларни яхшилашга ёрдам беради.

Азиз ўртоқлар, сизларга, сизларнинг сиймонгизда эса идеология фронтининг барча ходимларига чин қалбимиздан янги, катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсизлар! **(Давомли қарсаклар).**

Редактор ўринбосари Б. ЮСУПОВ.

СПОРТ

КУРАШ:
РАЖАМАТ—ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Мадрид шаҳрида самбо кураши бўйича ўсмирлар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионатида республикамиз вакили ажойиб муваффақиятни қўлга киритди. Умидли самбочи Ражамат Тўраев 57 килограмм вазнли курашчилар қатори беллашиб, ғолиблик супасининг энг юқори поғонасига кўтарилди. Шундай қилиб, ўзбекистонлик жаҳон чемпионлари С. Ходиев ва С. Қурбоновлар қаторига ёш динамочи спорт мастери Р. Тўраев ҳам қўшилди.

ҚЎЛ ТЎПИ:
АНЪАНАВИЙ ТУРНИРДА

Тошкентдаги «Текстильщик» стадионида республика Министрлар Совети соврини учун ўтказилган мусобақада 11 команда иштирок этди. РСФСР, Қозоғистон, Украина командалари республикамиз гандболчилари қатори соврин учун курашди. Мусобақага пухта ҳозирлик кўрган олий лига вакили — «Меҳнат» (Тошкент) командаси бош совринни қўлга киритди. Аёллар ўртасида майдон эгалари — «Текстильщик» коллективи совриндор бўлди. Тошкентлик гандболчи қизлар сафида Светлана Землянова иштирок этмади. У Югославияда бошланган жаҳон чемпионатида совет спорти шарафини ҳимоя қилмоқда.

ОЛИМНИ ХОТИРЛАБ

Элементар зарралар билан қаттиқ жисм юзасининг ўзаро таъсирига бағишлаб 16 октябрь куни Тошкентда очилган Бутуниттифоқ симпозиумига Москва, Ленинград, Киев, Минск, Горький, Томск ва мамлакатимизнинг бошқа илмий марказларидан 300 дан ортиқ физик электроника мутахассис олимлари йиғилдилар. Бу мўътабар илмий учрашувни СССР Фанлар академияси «Физик электроника» проблемаси билан шуғулланувчи илмий кенгаши билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси таниқли совет физиги, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, республика Фанлар академиясининг академиги У. О. Орифов хотирасига бағишлаб уюштирди.

Убай Орифович Орифов ҳозир 70 ёшга тўлган бўларди. У Ўзбекистонда катта илм-фан сарчашмаларида турган, уни вужудга келтириш ва ривожлантириш ишига бутун умрини бағишлаган шонли олимлар қаторига киради. Республикада физик электроника, ядро физикаси ва радиация физикаси, пахта физикаси, гелиоэнергетиканинг бунёдга келиши ва ривожланиши У. О. Орифов номи билан чамбарчас боғланган. У. О. Орифов ташкил этган Ўзбекистон мактаби физикларининг эришган ютуқлари мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам донг таратган.

Олим хотирасига бағишланган учрашувни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиқов очди. СССР Фанлар академияси проблема илмий кенгашининг раиси академик Н. Д. Девятков, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице президенти, республика Фанлар академиясининг академиги С. Х. Сирожиддинов йиғилиш аҳли ҳузурида гапирдилар.

Ҳозирги замон физик электроникасининг актуал масалаларига бағишланган икки юзга яқин доклад симпозиум қатнашчилари муҳокамасига қўйилган. Симпозиум уч кун давом этади.

(ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАМИЗДА

МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШГА ДОИР КОНФЕРЕНЦИЯ

ХЕЛЬСИНКИ, 15 октябрь. (ТАСС). Финляндиянинг Тампере шаҳрида ишчилар меҳнатини муҳофаза қилишга бағишланган конференция ўз ишини бошлади.

Конференция қатнашчилари саноат корхоналаридаги ишчиларнинг меҳнатини муҳофаза қилиш ва соғлиғини сақлаш билан боғлиқ масалаларни, шунингдек, ишлаб чиқаришдаги шовқинни пасайтириш проблемаларини муҳокама қиладилар.

Конференция ишида чет эллик меҳмонлар, шу жумладан Совет Иттифоқи вакиллари иштирок этмоқдалар.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТЛИГИГА ДАЪВОГАРЛАР

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Флоридада шу штатдаги демократик партия конференциясига 13 октябрда делегатлар сайлашнинг дастлабки якунлари тўпланди. Президент Ж. Картер 518 делегат ўзига овоз беришини таъминлади. Айни вақтда сенатор Э. Кеннедини эса 291 делегат қўллаб-қувватлайди.

Флоридада демократик партиядан кейин республикачилар партияси конференциясига ҳам сайлов бўлиб ўтади. Флоридада бўлиб ўтган сайлов 1980 йилда АҚШда бўладиган президент сайловида президент лавозимига қайси даъвогарнинг ютиб чиқишини белгилаш нуқтаи назаридан қараганда бирон бир аҳамиятга эга эмас. Аммо бу якунларга кучни ўзича бир хил синаб кўриш деб баҳо берилмоқда. Америка матбуотининг бунга қизиқаётганлигига ҳам сабаб шу. Америка матбуоти сайлов олди кураши амалда бошланиб кетди, деб таъкидламоқда.

Маълумки, иккита асосий буржуа партиялар — демократлар ва республикачилар партияси келгуси йил ёзда бўладиган миллий съездларда президентликка ўзларининг расмий номзодларини кўрсатадилар.

Иккинчи муддатга ўз номзодини ҳали расмий равишда кўрсатмаган, лекин ҳеч шубҳасиз президентликка даъвогар бўлган ҳозирги президент Ж. Картернинг демократлар партиясида иккн рақиби бор. Энг асосий рақиб Э. Кеннеди деб ҳисобланади. У ўз номзодининг кўрсатилиши хусусида яқин вақт орасида узил-кесил бир қарорга келишини билдирди. Штатдаги демократик партия ташкилоти партия аппаратининг мададига суянган Ж. Картернинг Флоридада ғалаба қозониши кутилмаган бир нарса эмас. Лекин Э. Кеннеди тарафдорлари ҳам Флоридада «мислсиз муваффақиятга эришдик», деб даъво қилмоқдалар.

Демократик партия сафларида ҳозирча ўзини даъвогар деб эълон қилмаган учинчи киши — Калифорния штатининг губернатори Э. Браун Флоридада бўлиб ўтган олишувни назар-писанд қилмади. У дастлабки сайловда қатнашишга зўр бериб тайёргарлик кўрмоқда.

Республикачилар партияси сафларида президентлик лавозимига даъво қилаётганлар сони анча кўп. Ҳозирнинг ўзидаёқ республикачи сиёсий арбоблардан 8 киши расмий равишда ўз номзодларини кўрсатдилар. Газеталарнинг фикрича, булар орасида Техас штатининг собиқ губернатори Ж. Коннелли энг реал даъвогардир. Лекин жамоатчилик фикрини сўраб чиқиш натижаларига ишонганда 1976 йилги президент сайловларида ўз номзодининг кўрсатилишига муваффақиятсиз уринган Р. Рейган устунлик қилмоқда. Рейган келгуси йилда ўз номзодини қўйиш ниятида эканлигини ҳозирча маълум қилган эмас.

Сиёсий кузатувчилар собиқ президент Ж. Форднинг кейинги вақтларда сўзлаган нутқларига унинг сайлов олди курашига қўшилиш ниятида эканлигини кўрсатувчи далил, деб баҳо бермоқдалар. Ниҳоят матбуот даъвогарлар ўртасида сенатдаги озчилик республикачиларнинг бошлиғи Г. Бейкер номини ҳам тез-тез эслатиб ўтмоқдалар. У ҳам ҳозиргача ўз номзодини кўрсатган эмас.

АҚШда президентлик учун «пойга» энди бошланди. Унинг асосий иштирокчилари ўртасида кучларнинг қўйилиши 1980 йил 26 февралда Нью-Гэмпшир штатида бўладиган дастлабки биринчи сайловлардан кейин озми-кўпми даражада маълум бўлиб қолади. Дастлабки сайловлар америкалик сайловчиларга даъвогарларга ўз муносабатини биринчи марта билдириш имконини беради.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

⊙ **БЕЛГРАД.** Италия президенти А. Пертинининг Югославияга қилган расмий визити ва унинг ЮСФР президенти Иосиф Броз Тито билан музокаралари тугаганидан кейин эълон қилинган Югославия — Италия қўшма ахборотида таъкидлаб ўтилганидек, кескинликни юмшатиш жараёнини янада ривожлантириш халқаро муносабатлар соҳасидаги энг биринчи вазифадир.

Югославия билан Италия, дейилади ҳужжатда, Исроил қўшинларини босиб олинган барча араб территорияларидан олиб чиқиб кетиш ва Фаластин халқининг миллий ҳуқуқларини, шу жумладан унинг ўз давлатини барпо этиш ҳуқуқини эътироф этиш асосидагина Яқин Шарқ проблемасини адолатли ҳал этиш мумкин деб ҳисоблайдилар.

⊙ **ДЕҲЛИ.** Умумҳиндистон касаба союзлари конгрессининг бош секретари К. Г. Шривастава ишчиларнинг Кхетри шаҳрида (Ражастхон штати) ўтказилган митингида Ҳиндистоннинг етакчи касаба союз бирлашмалари меҳнаткашлар кенг оммасининг туб манфаатларини қатъият билан ҳимоя қилмоқдалар, деди. Касаба союз бирлашмалари саноат ва қишлоқ хўжалиги ишчиларини, шаҳар ва қишлоқдаги майда хизматчиларни кундалик истеъмол моллари нархининг ўсишига қарши курашга сафарбар этишга алоҳида аҳамият бермоқдалар.

⊙ **ТОКИО.** Икки коммунист Аомори префектурасидаги Муцу шаҳри муниципал депутати қилиб сайланди. Япония компартияси номзодларининг ғалабаси коммунистларга хуружни кучайтираётган консерватив кучларга қарши ўткир сиёсий курашда қўлга киритилди.

⊙ **КАМПАЛА.** Уганда ахборот ва радиоэшиттириш министри Пичо Овини Уганда матбуоти зиммасига халқ оммасига хизмат қилиш, Уганда миллий озодлик фронтининг мамлакат экономикасини тиклаш ва ривожлантириш соҳасидаги планларини амалга оширишга актив ёрдам бериш вазифаси қўйилган деди.

П. Овини матбуот конференциясида нутқ сўзлаб, шуни таъкидладики, Уганда ҳукумати мамлакатни демократик ривожлантириш учун курашади ва давлатнинг қонунларига хилоф бўлган ҳар қандай хатти-ҳаракатларни қаттиқ қоралайди.

(ТАСС).

ХИТОЙНИНГ ВСР ЧЕГАРАСИДАГИ ИҒВОГАРЛИКЛАРИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам Информация агентлигининг хабар қилишича, Хитойнинг қуролли отрядлари ВСР чегарасида иғвогарликларни давом эттирмоқда. 6 октябрь куни 200 дан кўпроқ Хитой солдати ҳар хил қуроллардан узоқ вақт ўққа тутганидан кейин Каобанг вилоятидаги Чунгкхань уездининг Нгоккхе жамоасида Вьетнам территориясига бостириб кирди. Улар озиқ-овқат омборларини таламоқчи бўлишди. Вьетнам чегарачилари билан мудофаа кучлари чегарабузарларга зарба бердилар. Хитойлар кўп солдатларидан маҳрум бўлиб, ўз территориясига жўнаб қолишга мажбур бўлдилар.

Хитойнинг ҳукмрон доиралари, деб таъкидлайди ВИА агентлиги, иғвогарликларни ҳамда Вьетнамга қарши бошқа ҳуружларни дарҳол тўхтатишлари керак. Ўз агрессив хатти-ҳаракатларининг оқибатлари учун бутун жавобгарлик Хитойнинг ҳукмрон доиралари зиммасига тушади.

САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

АНҚАРА, 16 октябрь. (ТАСС). 14 октябрь куни парламентга қисман ўтказилган сайловнинг расмий натижалари бу ерда эълон қилинди.

Сайлов ўтказилган мажлис (миллий палата)даги бўш қолган бешта ўриннинг ҳаммасини оппозициядаги адолат партияси олди. Собиқ бош министр С. Демирел бошчилик қилаётган шу партия сенатдаги 51 та бўш ўриндан 33 тасини олди. Ҳозирги бош министр Б. Эжевит бошчилигидаги ҳукмрон халқ республикачилар партияси 12 сенаторлик ўрнига эга бўлди. Қолган олти ўрин бошқа партиялар ўртасида тақсимланди.

Эндиликда сенатдаги кўпчилик (77 ўрин)ни илгари 62 ўринга эга бўлган адолат партияси қўлга киритди. Ҳукмрон халқ республикачилар партияси аввалги 74 та ўринга фақат 63 та ўринни олди.

Адолат партияси эндиликда мажлисда 450 депутатдан 181 вакилга эга бўлади. Агар бу партия бошқа партияларнинг 46 депутати билан коалиция тузса, у ҳолда ўзига кўпчиликни таъминлаб, ҳукуматни ташкил этиш ҳуқуқини қўлга киритиши мумкин.

ИЛҒОР РАЙОНЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ!

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 16 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Баҳористон	99,71	84,20
Муборак	98,08	80,90
Ғузор	75,72	28,56
Қамаши	73,11	33,37
Чироқчи	73,09	27,46
Шаҳрисабз	72,60	17,95
Яккабоғ	68,78	35,06
Нишон	61,68	51,90
Усмон Юсупов	59,67	48,38
Ульянов	56,02	45,12
Косон	55,92	33,43
Қарши	55,66	15,48
Китоб	51,25	9,94
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ромитан	92,67	59,55
Пешку	89,46	53,27
Олот	72,75	16,63
Қоракўл	71,43	28,34
Ғиждувон	70,02	42,01
Вобкент	66,67	36,46
Қизилтепа	66,08	40,84
Бухоро	63,14	29,09
Шофиркон	58,73	28,62
Навоий	50,00	22,79
Когон	47,44	21,25
Свердлов	43,58	18,63
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Хўжайли	74,02	52,38
Қораўзак	74,01	57,68
Нукус	73,50	58,55
Чимбой	71,09	70,64
Шуманай	71,08	54,46
Қўнғирот	69,17	46,64
Тўрткўл	67,74	48,79
Элликқалъа	66,95	58,29
Тахтакўпир	64,16	52,23
Ленинобод	62,53	46,29
Кегайли	57,85	45,17
Беруний	54,53	32,26
Амударё	54,34	30,15
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Гагарин	71,74	72,22
Термиз	71,40	36,89
Ленин йўли	70,33	64,62
Шеробод	68,39	42,36
Қумқўрғон	65,60	39,34
Сариосиё	58,08	13,61
Шўрчи	54,69	27,43
Денов	54,02	20,08
Жарқўрғон	52,41	17,92
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Ильич	73,90	76,07
Комсомол	68,78	60,73
Ховос	59,92	50,81
Оқолтин	59,24	64,41
Гулистон	54,76	47,28
Боёвут	49,69	40,00
Ворошилов	45,78	34,81
Сирдарё	40,37	27,59
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Ғалаба	70,56	69,15
Бўка	64,37	50,62
Пскент	55,57	46,02
Бекобод	51,91	33,05
Оққўрғон	51,88	45,54
Янгийўл	50,22	28,07
Чиноз	49,38	27,13
Ўрта Чирчиқ	46,39	36,67
Коммунистик	43,62	38,93
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	59,53	20,64
Ленинград	58,18	3,95
Ўзбекистон	55,12	41,49
Фрунзе	49,99	22,12
Бағдод	48,95	16,81
Бувайда	45,93	13,53
Риштон	44,69	15,10
Қува	41,18	20,18
Қувасой шаҳри	39,57	9,10
Тошлоқ	37,73	12,37
Олтиариқ	36,30	3,60
Фарғона	34,23	5,94
Охунбобоев	33,36	7,48
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Поп	56,75	43,19
Тўрақўрғон	51,59	61,16
Косонсой	49,00	40,01
Наманган	44,14	45,83
Норин	43,30	30,92
Чуст	43,17	23,68
Уйчи	41,04	16,58
Янгиқўрғон	37,74	17,44
Учқўрғон	36,55	33,90
Задарё	36,03	42,54
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Хонқа	50,60	32,08
Урганч	45,98	23,31
Хива	44,80	18,94
Янгиариқ	44,52	28,86
Боғот	41,90	26,45
Ҳазорасп	41,39	27,63
Қўшкўпир	40,28	19,77
Шовот	38,32	18,81
Гурлан	38,18	20,96
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Комсомолобод	76,73	78,43
Бўз	61,75	71,40
Ленин	55,04	17,62
Олтинкўл	47,22	17,62
Андижон	44,79	14,86
Москва	44,44	31,41
Избоскан	41,48	16,66
Балиқчи	39,90	28,07
Пахтаобод	39,22	11,80
Марҳамат	36,13	14,68
Хўжаобод	33,06	9,23
Қўрғонтепа	24,21	17,18
Жалолқудуқ	23,48	8,72
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Зомин	65,41	41,54
Арнасой	50,52	55,56
Октябрь	47,82	48,50
Дўстлик	40,87	45,00
Мирзачўл	39,46	41,82
Пахтакор	37,84	37,00
Жиззах	29,41	10,69
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Хатирчи	34,65	19,29
Пахтачи	34,37	23,90
Нарпай	29,96	17,44
Каттақўрғон	28,53	10,59
Иштихон	22,94	7,37
Пастдарғом	17,39	4,96
Жомбой	14,08	5,92
Пайариқ	13,54	3,85
Оқдарё	12,19	3,10
Булунғур	10,00	1,34

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Коммунист. Бадиий фильм. 11.50 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Одамлар ва юлдузлар. 16.00 — Москва Кремлининг архитектураси. 1-кўрсатув. 16.30 — Москва комсомолининг ишлари. 17.00 — Концерт. 17.55 — Ленин билан, Ленин йўлидан. 18.40 — Расмларда қуёш акси бор. 18.55 — Фильм-спектакль. Танаффус пайтида дунё воқеалари. 21.30 — Время. 22.00 — Спорт программаси. Кўрсатув тугагач дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Химиядан ўқув кўрсатуви. 12.00 — Даван станцияси. Фильм. 12.30 — Гидролиз. 13.00 — Маобит дафтари. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ёш куч. 19.00 — Алкоголизмнинг зарари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Композитор, этнограф, педагог В. А. Успенский туғилган куннинг 100 йиллигига. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Гулшан. 21.20 — Мультфильм. 21.30 — Время. 22.00 — Раҳиманинг тонги. 22.15 — О. Ёқубов. «Диёнат». Видеофильм. 3-қисм. 23.25 — Воротан каньони.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Куз новелласи. Бадиий фильм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек Давлат филармонияси солистларининг концерти. 9.30 — М. Ашрафий. Дилором. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Ёрдамчи хўжаликларда. 13.30 — Дала меҳнаткашлари учун концерт. 14.00 — 5 миллион 700 минг тонна «оқ олтин» учун. 18.15 — Ўзбекистан спортивний. 18.50 — Ўзбекистон халқ ёзувчиси М. Шевердин туғилган куннинг 80 йиллигига. 19.20 — Саломатлик — туман бойлик. 19.45 — Феруз. Ўзбек халқ куйи. 20.20 — Б. Мамбет шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 21.00 — Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига. 21.10 — Адабий ўқиш. 21.30 — Чорвадорлар учун эшиттириш ва концерт. 22.28 — Эстрада миниатюралари. 23.20 — Дам олиш концерти.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/X да Бир актли балетлар, 18/X да Пиковая дама.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/X да Ганг дарёсининг қизи, 18/X да Келинлар қўзғолони.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/X да Қизил [illegible] нозик ниҳолим, 18/X да Олифта.

Р. 02226. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Е. — 239. 10